

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Democratie en Burgerschap
partijfinanciering@minbzk.nl
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Utrecht, 30 juni 2020

Betreft: Verantwoording subsidie Wet financiering politieke partijen 2019

Geachte heer Bagchus,

Met genoegen laten wij u weten dat de accountantscontrole en de wfpp controle voor de vereniging GroenLinks over het boekjaar 2019 zijn afgerond. Echter, door de coronamaatregelen heeft de wfpp controle op de neveninstellingen vertraging opgelopen. Hierdoor heeft de accountant de werkzaamheden inzake de wfpp controle nog niet geheel kunnen afronden en zijn wij derhalve niet in staat om de totale verantwoording voor 1 juli op te sturen.

Wij verwachten dat de accountant ruim voor 1 september de werkzaamheden inzake de wfpp controle heeft afgerond. De verantwoording kunt u dan ook ruim voor 1 september verwachten.

Ik dank u bij voorbaat hartelijk voor het door u gestelde vertrouwen en hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u vragen hebben dan zijn wij vanzelfsprekend van harte bereid deze te beantwoorden.

Met vriende

Jessie Bokh
Algemeen d

dubois + co

REGISTERACCOUNTANTS

Vereniging GroenLinks
[redacted]

Postbus 8008
3503 RA UTRECHT

Amsterdam, 27 augustus 2020

Behandeld door: [redacted]
Referentie: 3210.V.191/JVH/GV/3210/20200000402

Geachte [redacted]

Hierbij zenden wij u onze controleverklaring met betrekking tot de verantwoording Vereniging GroenLinks WFPP 2019 op grond van de "Wet financiering politieke partijen" ten behoeve van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, alsmede een door ons gewaarmerkte exemplaar van de verantwoording.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,
Dubois & Co. Registeraccountants

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Bijlagen

Dubois & Co. Registeraccountants is een maatschap van praktijkvennootschappen. Op alle opdrachten die aan ons kantoor worden verstrekt zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden, waarvan de tekst is opgenomen op de website www.dubois.nl, bevatten een aansprakelijkheidsbeperking.

Verantwoording WFPP 2019 vereniging GroenLinks en neveninstellingen

GROENLINKS

WETENSCHAPPELIJK
BUREAU **GROENLINKS**

BUREAU DE HELLING
DEMOCRACY DEVELOPMENT ABROAD

DWARS
GROENLINKSE JONGEREN

dubois + co
REGISTERED ACCOUNTANTS

Amsterdam, 15 maart 2020

paraaf voor de tekenen:

GROENLINKS

Verantwoording Vereniging GroenLinks Wet Financiering Politieke Partijen 2019		
Inhoudsopgave		
Hoofdstuk		Pagina
1.	Activiteitenverslag Vereniging GroenLinks	1
2.	Financiële verantwoording GroenLinks	6
3.	Verplichtingen Vereniging GroenLinks	8
4.	Bijdragen GroenLinks	9
5.	Eigen Vermogen GroenLinks	20
6.	Leden aantallen Vereniging GroenLinks en Dwars	21
Neveninstellingen		
7.	Financiële verantwoording Wetenschappelijk Bureau GroenLinks	22
8.	Financiële verantwoording Dwars	23
9.	Financiële verantwoording DDA	25
10.	Verplichtingen Wetenschappelijk Bureau GroenLinks	26
11.	Verplichtingen Dwars	27
12.	Verplichtingen DDA	28
13.	Eigen Vermogen Wetenschappelijk Bureau GroenLinks	29
14.	Eigen Vermogen Dwars	30
15.	Eigen Vermogen DDA	31
16.	Bijdragen Wetenschappelijk Bureau GroenLinks	32
17.	Bijdragen Dwars	33
18.	Bijdragen DDA	34
19.	Verplichtingen GLIEU 2019	35
20.	Bijdragen GLIEU	36
Bijlage I	Activiteitenverslag Wetenschappelijk Bureau GroenLinks	
Bijlage II	Activiteitenverslag DWARS	
Bijlage III	Activiteitenverslag DDA	

dubois + co
REGISTERACIE

Amsterdam,

2020

paraaf voor iden: en:

1. Activiteitenverslag vereniging GroenLinks bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie op grond van de 'Wet financiering politieke partijen' over 2019.

Inleiding

De subsidie aanvraag voor het jaar 2019 werd opgesteld binnen het beleidsplan 2019 – 2022 van GroenLinks en bouwt voort op het succes dat GroenLinks bij de verkiezingen in 2017 en 2018 heeft geboekt.

Beleidskader (samenvatting)

Het beleidskader voor de jaren 2019-2022 past in een doorlopende lijn van beleidsplannen die inzetten op het vergroten van de betrokkenheid van leden en sympathisanten en groei van zowel het aantal leden als het aantal zetels.

Na de Tweede Kamerverkiezingen in 2017 waren ook de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 een succes voor GroenLinks. Met meer stemmen dan ooit besturen we inmiddels in 100 gemeenten mee. Onze politieke slagkracht op het lokale niveau is daardoor sterk gegroeid, net als onze inkomsten als gevolg van opdrachten. Net als in 2017 en 2018 waren er in 2019 belangrijke verkiezingen, namelijk voor de Provinciale Staten (en daarmee de Eerste Kamer) en het Europees Parlement. Ook in 2019 werkten wij aan groei van het aantal mensen dat zich voor en met ons inzet, van ons ledenaantal en toename van zetels in het Europese parlement, in de Provinciale Staten en in de Eerste Kamer.

Bij deze ambities hoort een professionele organisatie die de partij, campagne en beweging ondersteunt en activeert met herkenbare idealen gebaseerd op duurzaamheid, solidariteit en empathie.

In 2019 werd gewerkt met vier concrete doelstellingen:

1. Voeren van campagnes als motor voor verandering en voor de partij
2. Investeren in mensen
3. Bouwen aan een professionele organisatie
4. Binden en activeren van leden, sympathisanten en geïnteresseerden

Activiteiten

De activiteiten die in 2019 werden uitgevoerd, zijn gecentreerd rond de bovengenoemde vier doelstellingen.

1. *Voeren van campagnes als motor voor verandering én voor de partij*

Campagnevoeren is het leidende middel om verandering tot stand te brengen. Campagnevoeren dient grote doelen. Het eerste doel is **zetels winnen** om onze invloed in zoveel mogelijk politieke arena's te vergroten. Op die manier kunnen we onze idealen verwezenlijken en Nederland veranderen. Het tweede doel van de campagne is het **mobiliseren** van mensen om maatschappelijke verandering te realiseren en/of om thema's die voor GroenLinks belangrijk zijn, zoals klimaatverandering en de crisis in de publieke sector, te agenderen. Ten slotte, en dit is het derde doel van het voeren van campagnes, binden we mensen aan ons en werken we aan **partijontwikkeling**.

Belangrijke projecten en activiteiten die waren gepland en zijn uitgevoerd:

- Campagne Provinciale Staten 2019 (inclusief training van *campaigners*, *meet-ups*, huis aan huis acties, etc.)
- Campagne Europese Verkiezingen 2019 (inclusief training van *campaigners*, *meet-ups*, huis aan huis acties, etc.)
- Lancering Programma Europese verkiezingen 2019
- Doorlopende campagne activiteiten

De campagnes voor de Provinciale Staten en Europese verkiezingen zijn succesvol verlopen en hebben tot zetelwinst voor GroenLinks geleid. Het aantal statenleden is gegroeid, we besturen in meer provincies en wonnen een zetel in het Europees parlement.

Ook was er een scala aan doorlopende campagneactiviteiten. Niemand kon om ons heen bij de klimaatmars op 14 maart in Amsterdam en ook op 27 september waren we massaal aanwezig in Den Haag. Tijdens rally's in negen verschillende steden ontmoetten Bas Eickhout en Jesse Klaver GroenLinkers voordat ze de straat op gingen om te huis-aanhuizen. In dit 2019 werkten we bovendien weer nauw en goed samen met verschillende maatschappelijke organisaties, niet alleen met milieclubs rondom de klimaatacties, maar bijvoorbeeld ook met boerenorganisaties, in ons verzet tegen vrijhandelsverdrag CETA.

2. Investeren in mensen

Sympathisanten, (actieve) leden, vertegenwoordigers en bestuurders zijn de dragers van de partij; met elkaar vormen wij GroenLinks. Wij investeren in het grootste kapitaal van GroenLinks: de mensen die voor en met ons actief zijn.

Een sterk opleidingsinstituut, de **GroenLinks Academie**, is daarbij cruciaal. We bieden workshops, trainingen en cursussen – van laagdrempelige cursussen tot intensieve toptalententrainingen. Het gaat daarbij onder andere om trajecten voor gemeenteraadsleden, wethouders en lokale bestuurders. Ook is er een leergang voor mensen die actief willen worden in GroenLinks.

GroenLinks wil een goede afspiegeling van de maatschappij zijn. Dit is een breed gedeelde behoefte waar ook het congres herhaaldelijk aandacht aan heeft besteed. In alles wat we doen is het stimuleren van **inclusiviteit** in de brede zin van het woord een aandachtspunt, gericht op etniciteit, validiteit, opleidingsniveau, leeftijd, gender en regionale spreiding. Dat doen we onder andere door het GroenLinks-diversiteitsbeleid in te zetten.

Belangrijke projecten en activiteiten die waren gepland en zijn uitgevoerd:

- Uitbreiding en vernieuwing van aanbod GroenLinks academie 2.0 met toptalenten-trainingen, voortzetting wethouderstraject & gemeenteraadsleden, training lokale besturen, training kandidatencommissies
- Versterking van Scouting op lokaal, provinciaal en nationaal niveau
- Implementeren van het diversiteit/inclusiviteitsbeleid (scholing, meer diverse ledenwerving, scouten voor meer divers politiek en bestuurlijk talent)
- Uitwisseling tussen en netwerken van GroenLinksers op politieke en bestuurlijke posities door het opschalen van sociaal intranet (Plek)

In 2019 heeft de GroenLinks Academie, in nauwe samenwerking met 'Team Lokaal' dat ondersteuning biedt aan lokale besturen, een aantal succesvolle trajecten georganiseerd. Met name hebben we geïnvesteerd in lokale bestuursleden. Daarnaast is er ook een trainingsaanbod geweest voor onze Statenleden, raadsleden, wethouders en gedeputeerden.

Het BestuurdersNetwerk van GroenLinks is in 2019 drie keer bij elkaar gekomen en samen met de Tweede Kamerfractie maakten we ons sterk voor meer GroenLinks burgemeesters in Nederland door middel van scouting en begeleiding. In het najaar van 2019 organiseerde de GroenLinks Academie met het oog op de verkiezingen voor de Tweede Kamer een talentenklas voor een diverse groep politieke talenten.

Inclusiviteit en diversiteit zijn en blijven speerpunten voor het partijbestuur. In 2019 heeft zich dat onder meer vertaald in een landelijke netwerkbijeenkomst over dit onderwerp en ondersteuning en advies voor lokale afdelingen vanuit het Landelijk Bureau.

Sociaal intranet (Plek) is uitgegroeid tot een digitale ontmoetingsplek voor met uitwisseling over en een vraagbaak voor bestuurlijke en politieke onderwerpen en actualiteiten.

3. *Bouwen aan een professionele organisatie*

Kiezers stemmen op ons omdat ze vertrouwen hebben in onze standpunten, maar ook in de mensen die onze standpunten uitdragen en in een partij die op alle niveaus eenheid en betrouwbaarheid uitstraalt. Het is daarom van belang dat wij blijven bouwen aan goed functionerende lokale en provinciale afdelingen en een professioneel landelijk bureau.

Belangrijke projecten en activiteiten die waren gepland en zijn uitgevoerd:

- Rol landelijk bureau in het licht van ambities 2021 en daarna
- Aanscherping en vernieuwing P&O beleid (onder andere aanpassing functieloongebouw)
- Innovaties in systemen (o.a. CRM systemen)
- Continuerend Documentbeheer & archivering (selectie en opruiming)
- Implementatie Privacy en Security beleid (vervolg op AVG project)

- Afronding huisvestingsonderzoek en besluitvorming over huisvesting Landelijk Bureau
- Samenwerking met gelieerde stichtingen (synergie, samenwerkingsovereenkomsten, etc.)

In 2019 is het pand van GroenLinks aan de Oudegracht in Utrecht verkocht. Begin 2020 zijn we – samen met het Wetenschappelijk Bureau GroenLinks en op termijn ook met DWARS - verhuisd naar een duurzamer, goedkoper en beter bereikbaar gebouw in het centrum van Utrecht. De flexibele en lichte ruimtes in het nieuwe pand maken het een prachtige plek om elkaar te ontmoeten en samen onze beweging uit te breiden. De verhuizing bracht ook met zich mee dat archieven zijn geselecteerd en opgeruimd. Een deel van de archieven is overgedragen aan het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis.

Het CRM is verbeterd en er zijn investeringen gedaan om het leer-aanbod van de academie en ondersteuning aan lokale afdelingen te verbeteren.

In 2019 is een nieuw functieloogebouw voor het Landelijk Bureau ontwikkeld en zijn de voorbereidingen getroffen voor het sluiten van een nieuw pensioencontract. Er is een start gemaakt met het vernieuwen van de samenwerkingsovereenkomsten met de neveninstellingen. Deze trajecten worden in 2020 afgerond.

Ook zijn de voorbereidingen getroffen voor een herziening en uitbreiding van het integriteitsbeleid van GroenLinks.

4. Binden en activeren van leden, sympathisanten en geïnteresseerden

Het is belangrijk leden en sympathisanten een goed **handelingsperspectief** te bieden, dat inzichtelijk maakt hoe je kunt meedoen met en binnen GroenLinks. We leggen hierbij twee accenten. Het eerste accent is meedoen op lokaal niveau, als onderdeel van een GroenLinks-afdeling of een campagne. Het tweede accent is participeren in landelijke acties, zoals we in 2018 onder andere hebben gezien bij de Kantine in Actie. Daarnaast is het jaarlijkse congres belangrijk voor verbinding met leden en sympathisanten.

Ook **intern debat, inhoud en inspiratie** vormen een belangrijk onderdeel van het handelingsperspectief voor sympathisanten en leden.

Belangrijke projecten en activiteiten die waren gepland en zijn uitgevoerd:

- Congres 2019
- Inhoudelijk evenement & aanscherpen visie en activiteiten rond kennis/debat/uitwisseling & inspiratie
- Communicatiestrategie en implementatie
- Werving en binding van leden en sympathisanten en vernieuwd donatiebeleid

In 2019 zijn we erin geslaagd om weer meer leden en sympathisanten aan ons te binden. De GroenLinks congressen trekken jaar na jaar meer bezoekers en zijn behalve het jaarlijkse moment voor formele verenigingsactiviteiten ook een plek voor

uitwisseling en gesprek. In 2019 hebben we ook in de vorm van "GroenLinksGesprekken" het gesprek en meningsvorming in de partij gestimuleerd. Op verschillende plekken in het land organiseerden we gesprekken over onderwerpen die voor GroenLinks van belang zijn en waar gedachten en meningen over kunnen verschillen. De gesprekken generen ook inhoud voor verkiezingsprogramma's.

De communicatiestrategie van GroenLinks is aangescherpt en een traject rond fondsen- en ledenwerving is gestart en wordt vervolgd in 2020.

We kijken terug op een succesvol jaar waarin we zijn gegroeid, onze activiteiten hebben uitgebreid en mede dankzij de subsidie de vereniging hebben versterkt.

2. Financieel verslag GroenLinks bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie op grond van de "Wet financiering politieke partijen" over 2019

Het financieel verslag omvat volgens de normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd een rekening van de kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting van belangzijnde voor de vaststelling van de subsidie.

De verstrekte subsidie bestaat uit drie delen:

- Algemene deel
- Politiek Wetenschappelijk deel, zie hoofdstuk 7
- Deel voor de politieke jongeren organisatie, zie hoofdstuk 8
- Deel voor de buitenland organisatie, zie hoofdstuk 9

De rekening van kosten en opbrengsten volgt een separate indeling voor subsidiabele baten/lasten. Opgemerkt wordt dat deze rekening niet alle kosten en opbrengsten van GroenLinks als geheel weergeeft. Hiervoor wordt verwezen naar de jaarrekening.

Algemene deel

De kosten die hieronder vermeld worden, zijn voor de afdeling Campagne en Communicatie.

	Begroot €	Werkelijk €
Kosten		Kosten
Personeelskosten	€ 820.809	€ 883.019
Diensten partijbureau	€ 303.482	€ 277.140
Kantoorkosten	€ 34.538	€ 31.563
Activiteiten- en publiciteitskosten	€ 225.000	€ 737.995
Ledenblad	€ -	€ -
Politieke vormings- en scholingsactiviteiten	€ 262.825	€ 249.904
	<u>€ 1.646.655</u>	<u>€ 2.179.621</u>

De totale verantwoorde inkomsten van de Vereniging GroenLinks zijn als volgt opgebouwd:

	€	€
Opbrengsten		Opbrengsten
Abonnementen ledenblad	-	-
Advertenties ledenblad	-	-
Overige baten	€ 15.000	€ 3.455
	<u>€ 15.000</u>	<u>€ 3.455</u>

De overige baten zijn opbrengst trainingen van de GroenLinks academie

Saldo verantwoorde uitgaven en inkomsten	<u>€ 1.631.655</u>	<u>€ 2.176.166</u>
--	--------------------	--------------------

Politiek-wetenschappelijk deel

De Vereniging GroenLinks heeft voor de toepassing van de "Wet financiering politieke partijen" de Stichting Wetenschappelijk Bureau GroenLinks als politiek wetenschappelijk Instituut aangeduid.

Het doorgestorte bedrag aan subsidie bedraagt **€ 305.648**

Deel voor de politieke jongerenorganisatie

De Vereniging GroenLinks heeft voor de toepassing van de "Wet financiering politieke partijen" de Vereniging Dwars als politieke jongerenorganisatie aangeduid.

Het doorgestorte bedrag aan subsidie bedraagt **€ 121.172**

Deel voor de buitenland organisatie

De Vereniging GroenLinks heeft voor de toepassing van de "Wet financiering politieke partijen" de Democracy Development Abroad aangeduid als buitenlandinstelling.

Het doorgestorte bedrag aan subsidie bedraagt **€ 169.993**

Kosten

	Begroot	Werkelijk
<u>Personeelskosten afd. Campagne</u>	€	€
Lonen en salarissen (incl sociale lasten)	€ 820.809	€ 883.019
Reis- en verblijfskosten	€ -	€ -
	<u>€ 820.809</u>	<u>€ 883.019</u>
<u>Diensten partijbureau</u>		
Diensten partijbureau	€ 303.482	€ 277.140
	<u>€ 303.482</u>	<u>€ 277.140</u>

De kosten voor "Diensten partijbureau" bestaan uit een toerekening van uitgaven voor de receptie, ledenadministratie, financiën en personeelszaken aan de te onderscheiden onderdelen zoals afdeling Campagne, Ledenblad, Stichting Wetenschappelijk Bureau, etc.

De kosten die in deze afdelingen verantwoord worden, zijn bijvoorbeeld huur, telefoonkosten, kopieerkosten en automatiseringkosten. Deze doorbelasting is gebaseerd op het gemiddeld aantal FTE in 2008 van het Landelijk Bureau.

In 2019 is meer personeel ingezet ten behoeve van campagnes dan begroot. Dit heeft te maken met de campagnes voor de provinciale staten en Europese verkiezingen in 2019.

<u>Kantoorkosten</u>	€	€
Drukkosten	-	-
Automatiseringskosten	€ 34.538	€ 31.563
	<u>€ 34.538</u>	<u>€ 31.563</u>

Onder de automatiseringskosten vallen uitgaven ten behoeve van het beheer van de website.

<u>Activiteiten- en publiciteitskosten</u>	€	€
Totaal:	€ 225.000	€ 737.995
	<u>€ 225.000</u>	<u>€ 737.995</u>

Onder de activiteiten- en publiciteitskosten vallen diverse projecten van afdeling campagne. Het grootste Project met € 528.075 aan kosten in 2019 is de campagne voor de provinciale statenverkiezingen 2019. Een andere activiteit is het congres ad € 159.673.

<u>Politieke vormings- en scholingsactiviteiten</u>	€	€
Lonen en salarissen	€ 102.825	€ 125.986
Reis en verblijfskosten	€ -	€ -
Diensten bureau	€ -	€ -
trainingen	€ 160.000	€ 123.918
	<u>€ 262.825</u>	<u>€ 249.904</u>

Onder politieke vormings- en scholingsactiviteiten staan de uitgaven voor de academie verantwoord. Bij lonen en salarissen staan de uitgaven van 3 medewerkers verantwoord.

TOTAAL UITGAVEN AFDELINGEN CAMPAGNE EN COMMUNICATIE GROENLINKS	<u>€ 1.646.655</u>	<u>€ 2.179.621</u>
--	--------------------	--------------------

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Straat	Huisnr	Toevoeging	Postcode	Plaats	Betaald dd	Bedrag 1000 +	Totaal > 4500
B.J.		Aalbers					Ep	27-02-2019 27-05-2019 21-08-2019 27-11-2019	1528,16 1528,16 1528,16 1528,16	6 162,64
H.P.G.	van	Alphen					's-Gravenhage	02-12-2019	10000,00	10 150,00
S.R.		Bashara					Hoom	25-02-2019 25-03-2019 25-04-2019 25-05-2019 25-06-2019 25-07-2019 25-08-2019 25-09-2019 25-10-2019 25-11-2019 25-12-2019	1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11	12 195,33
C.N.	van der	Berge					's-Gravenhage	17-10-2019	7717,95	7 747,95
R.A.H.		Berkhout					Haarlem	20-2-2019 21-3-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41	13 597,72
J.		Bokhove					Rotterdam	23-1-2019 20-2-2019 21-3-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15	17 105,80
A.		Bontis					Rotterdam	23-1-2019 20-2-2019 21-3-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15 1.417,15	17 029,80
A.A.H.		Boomgaars					Duivendrecht			5 752,80
L.		Bosland					Nijmegen			6 942,52
B.		Boudewijse					Buzum	1-10-2019	1.357,40	8 168,52
C.C.		Bouwkamp					Amhem	23-1-2019 20-2-2019 21-3-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019	1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41	14 641,92

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Straat	Huisnr	Toevoeging	Postcode	Plaats	Betaald dd	Bedrag 1000 +	Totaal > 4500
								22-10-2019	1.216,41	
								19-11-2019	1.216,41	
								17-12-2019	1.216,41	
C.		Braak					Alkmaar	23-1-2019	1.132,94	13.619,28
								20-2-2019	1.132,94	
								21-3-2019	1.132,94	
								17-4-2019	1.132,94	
								22-5-2019	1.132,94	
								19-6-2019	1.132,94	
								17-7-2019	1.132,94	
								21-8-2019	1.132,94	
								18-9-2019	1.132,94	
								22-10-2019	1.132,94	
								19-11-2019	1.132,94	
								17-12-2019	1.132,94	
S.M.		Brandligt					Deilt	23-1-2019	1.132,94	12.809,79
								20-2-2019	1.132,94	
								21-3-2019	1.132,94	
								17-4-2019	1.132,94	
								22-5-2019	1.132,94	
								19-6-2019	1.132,94	
								17-7-2019	1.132,94	
								21-8-2019	1.132,94	
								18-9-2019	1.132,94	
								22-10-2019	1.132,94	
								19-11-2019	1.132,94	
								17-12-2019	1.132,94	
L.D.	de	Brto					Wageningen			9.645,36
P.E.		Broeksma					Groningen	11-06-2019	1216,41	12.857,30
								11-06-2019	1216,41	
								11-06-2019	1216,41	
								02-07-2019	1216,41	
								02-09-2019	1216,41	
								02-09-2019	1216,41	
								30-09-2019	1216,41	
								28-10-2019	1216,41	
								28-11-2019	1216,41	
								30-12-2019	1216,41	
L.		Bramet					Menickendam	23-1-2019	1.132,94	13.577,52
								20-2-2019	1.132,94	
								21-3-2019	1.132,94	
								17-4-2019	1.132,94	
								22-5-2019	1.132,94	
								19-6-2019	1.132,94	
								17-7-2019	1.132,94	
								21-8-2019	1.132,94	
								18-9-2019	1.132,94	
								22-10-2019	1.132,94	
								19-11-2019	1.132,94	
								17-12-2019	1.132,94	
A.		Brammersma					Bilthoven			8.868,04
K.		Butenweg					Amsterdam	23-1-2019	1.129,46	13.703,52
								20-2-2019	1.129,46	
								21-3-2019	1.129,46	
								17-4-2019	1.129,46	
								22-5-2019	1.129,46	
								19-6-2019	1.129,46	
								17-7-2019	1.129,46	
								21-8-2019	1.129,46	
								18-9-2019	1.129,46	
								22-10-2019	1.129,46	
								19-11-2019	1.129,46	
								17-12-2019	1.129,46	

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen G	Tussenvoegsel	Naam Chagor	Straat	Huisnr	Toevoeging	Plaats Groningen	Betaald dd	Bedrag 1000 +	Totaal > 4500
							03-04-2019	1824,61	12.235,53
							07-05-2019	1216,41	
							05-06-2019	1216,41	
							05-07-2019	1216,41	
							29-07-2019	1216,41	
							05-09-2019	1216,41	
							03-10-2019	1216,41	
							31-10-2019	1216,41	
							03-12-2019	1216,41	
D.		Criess				Apeldoorn	23-1-2019	1.216,41	14.620,92
							20-2-2019	1.216,41	
							21-3-2019	1.216,41	
							17-4-2019	1.216,41	
							22-5-2019	1.216,41	
							19-6-2019	1.216,41	
							17-7-2019	1.216,41	
							21-8-2019	1.216,41	
							18-9-2019	1.216,41	
							22-10-2019	1.216,41	
							19-11-2019	1.216,41	
							17-12-2019	1.216,41	
C.T.		Dekker				Groningen	25-03-2019	1014,11	10.898,15
							25-04-2019	1014,11	
							27-05-2019	1014,11	
							25-06-2019	1014,11	
							25-07-2019	1014,11	
							26-08-2019	1014,11	
							25-09-2019	1014,11	
							25-10-2019	1014,11	
							25-11-2019	1014,11	
							27-12-2019	1014,11	
Y.	van	DeRi				Leden	23-1-2019	1.132,94	13.745,28
							20-2-2019	1.132,94	
							21-3-2019	1.132,94	
							17-4-2019	1.132,94	
							22-5-2019	1.132,94	
							19-6-2019	1.132,94	
							17-7-2019	1.132,94	
							21-8-2019	1.132,94	
							18-9-2019	1.132,94	
							22-10-2019	1.132,94	
							19-11-2019	1.132,94	
							17-12-2019	1.132,94	
K.		Diepeveen				Utrecht	16-12-2019	8.896,96	17.946,96
							22-07-2019	5.000,00	
							09-09-2019	4.000,00	
L.		Diks				Leeuwarden	24-12-2019	14.147,40	14.297,40
S.Y.		Dinjens				Amsterdam			9.649,20
G.A.M.	van	Doominck				Amsterdam	23-1-2019	1.417,15	17.255,80
							20-2-2019	1.417,15	
							21-3-2019	1.417,15	
							17-4-2019	1.417,15	
							22-5-2019	1.417,15	
							19-6-2019	1.417,15	
							17-7-2019	1.417,15	
							21-8-2019	1.417,15	
							18-9-2019	1.417,15	
							22-10-2019	1.417,15	
							19-11-2019	1.417,15	
							17-12-2019	1.417,15	
L.J.	van	Dort				Haarssen	27-03-2019	1920,01	6.856,03
							25-06-2019	1920,01	
							10-10-2019	1920,01	
C.J.H.		Dortmans				Helmond	23-1-2019	1.014,11	12.193,32
							20-2-2019	1.014,11	

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Straat	Huisnr	Toevoeging	Postcode	Plaats	Betaald dd	Bedrag 1000 +	Totaal > 4500
								21-3-2019	1.014,11	
								17-4-2019	1.014,11	
								22-5-2019	1.014,11	
								19-6-2019	1.014,11	
								17-7-2019	1.014,11	
								21-8-2019	1.014,11	
								18-9-2019	1.014,11	
								22-10-2019	1.014,11	
								19-11-2019	1.014,11	
								17-12-2019	1.014,11	
B.		Eickhout					Utrecht	23-12-2019	14.128,60	14.328,60
C.	van	Eijk					Amersfoort	23-1-2019	1.216,41	14.796,92
								20-2-2019	1.216,41	
								21-3-2019	1.216,41	
								17-4-2019	1.216,41	
								22-5-2019	1.216,41	
								19-6-2019	1.216,41	
								17-7-2019	1.216,41	
								21-8-2019	1.216,41	
								18-9-2019	1.216,41	
								22-10-2019	1.216,41	
								19-11-2019	1.216,41	
								17-12-2019	1.216,41	
H.		Erol					Beverwijk	1-10-2019	1.816,08	11.378,36
H.P.	van	Essen					Utrecht	19-6-2019	1.180,59	10.669,69
								17-7-2019	1.424,96	
								21-8-2019	1.424,96	
								18-9-2019	1.424,96	
								22-10-2019	1.424,96	
								19-11-2019	1.424,96	
								17-12-2019	1.424,96	
J.H.M.		Essers					Nuth			6.868,34
L.R.		Evers					Roermond	12-12-2019	17.262,82	17.297,82
F.J.R.		Faber					Utrecht	23-1-2019	1.014,11	12.469,32
								20-2-2019	1.014,11	
								21-3-2019	1.014,11	
								17-4-2019	1.014,11	
								22-5-2019	1.014,11	
								19-6-2019	1.014,11	
								17-7-2019	1.014,11	
								21-8-2019	1.014,11	
								18-9-2019	1.014,11	
								22-10-2019	1.014,11	
								19-11-2019	1.014,11	
								17-12-2019	1.014,11	
L.C.M.		Frings					Arnhem	1-10-2019	1.836,32	10.399,76
G.J.W.		Gabriëls					Weert			5.472,24
H.W.	van	Gelder					Leeuwarden	31-12-2019	4293,60	19.012,88
								23-1-2019	1.132,94	
								20-2-2019	1.132,94	
								21-3-2019	1.132,94	
								17-4-2019	1.132,94	
								22-5-2019	1.132,94	
								19-6-2019	1.132,94	
								17-7-2019	1.132,94	
								21-8-2019	1.132,94	
								18-9-2019	1.132,94	
								22-10-2019	1.132,94	
								19-11-2019	1.132,94	
								17-12-2019	1.132,94	
M.T.		Gijbartsen					Groningen	23-1-2019	1.261,80	14.666,92
								20-2-2019	1.261,80	
								21-3-2019	1.261,80	
								17-4-2019	1.261,80	
								22-5-2019	1.261,80	
								19-6-2019	1.261,80	
								17-7-2019	1.261,80	
								21-8-2019	1.261,80	
								18-9-2019	1.261,80	
								22-10-2019	1.261,80	
								19-11-2019	1.261,80	
								17-12-2019	1.261,80	
R.		Grashoff					Delft	25-11-2019	1.424,96	10.901,24
								25-11-2019	1.424,96	
								25-11-2019	1.424,96	
								16-12-2019	1.424,96	
								27-12-2019	1.424,96	
								27-12-2019	1.424,96	
J.		Griek					Amsterdam	25-02-2019	1123,88	6.833,28
I.		Groeneveld					Terherne	23-08-2019	1707,70	5.201,20
J.W.		Groeneveld					Zoetermeer	23-1-2019	1132,94	13.795,28
								20-2-2019	1132,94	
								21-3-2019	1132,94	
								17-4-2019	1132,94	
								22-5-2019	1132,94	
								19-6-2019	1132,94	
								17-7-2019	1132,94	
								21-8-2019	1132,94	
								18-9-2019	1132,94	
								22-10-2019	1132,94	
								19-11-2019	1132,94	
								17-12-2019	1132,94	
H.S.	de	Groot					't Goy			

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Straat	Huisnr	Toevoeging	Postcode	Plaats	Betaald dd	Bedrag 1000 +	Totaal > 4500
B.R.		Groot Wassink					Amsterdam	23-1-2019 20-2-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 21-8-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1417,15 1417,15 1417,15 1417,15 1417,15 1417,15 1417,15 1417,15 1417,15	12.754,35
H		Halewijn					Oostknollendam			7.107,64
A.		Harijgens					Bergen op Zoom	23-1-2019 20-2-2019 21-3-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11 1014,11	12.269,32
A.M.		Hoefsloot					Bennekom	23-1-2019 20-2-2019 21-3-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1132,94 1132,94 1132,94 1132,94 1132,94 1132,94 1132,94 1132,94 1132,94 1132,94 1132,94 1132,94	13.715,28
J.		Hoek					Almere	25-02-2019 25-03-2019 23-04-2019 23-05-2019 24-06-2019 23-07-2019 23-08-2019 23-09-2019 23-10-2019 25-11-2019 23-12-2019 23-01-2019	1216,42 1216,42 1216,42 1216,42 1216,42 1216,42 1216,42 1216,42 1216,42 1216,42 1216,42 1176,53	14.897,03
P.L.P.S.		Hofman-Fransen					Doezburg			9.645,36
N.		Homan					Groningen	24-01-2019	1362,22	16.396,64

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Straat	Huisnr	Toevoeging	Postcode	Plaats	Betaald dd	Bedrag 1000 +	Totaal > 4500
								25-02-2019	1362,22	
								25-03-2019	1362,22	
								25-04-2019	1362,22	
								24-05-2019	1362,22	
								25-06-2019	1362,22	
								24-07-2019	1362,22	
								26-08-2019	1362,22	
								24-09-2019	1362,22	
								24-10-2019	1362,22	
								25-11-2019	1362,22	
								24-12-2019	1362,22	
L.H.H.		Hoogstraten					Zest	23-1-2019	1014,11	12.319,32
								20-2-2019	1014,11	
								21-3-2019	1014,11	
								17-4-2019	1014,11	
								22-5-2019	1014,11	
								19-6-2019	1014,11	
								17-7-2019	1014,11	
								21-8-2019	1014,11	
								18-9-2019	1014,11	
								23-10-2019	1014,11	
								19-11-2019	1014,11	
								17-12-2019	1014,11	
L.	van	Hoofdonk					Utrecht	30-05-2019	1216,42	14.817,00
								30-06-2019	1216,42	
								30-07-2019	1216,42	
								30-08-2019	1216,42	
								30-09-2019	1216,42	
								30-10-2019	1216,42	
								30-11-2019	1216,42	
								30-12-2019	1216,42	
								30-01-2019	1176,53	
								28-02-2019	1176,53	
								30-03-2019	1176,53	
								30-04-2019	1176,53	
M.		Jacobs					Tilburg	23-1-2019	1216,41	14.621,92
								20-2-2019	1216,41	
								21-3-2019	1216,41	
								17-4-2019	1216,41	
								22-5-2019	1216,41	
								19-6-2019	1216,41	
								17-7-2019	1216,41	
								21-8-2019	1216,41	
								18-9-2019	1216,41	
								22-10-2019	1216,41	
								19-11-2019	1216,41	
								17-12-2019	1216,41	
D.	de	Jager					Amsterdam	1-2-2019	1.123,88	6.477,00
								1-10-2019	1.123,88	
A.P.A.H.		Janssen					Amersfoort	23-1-2019	1.216,40	14.856,92
								20-2-2019	1.216,40	
								21-3-2019	1.216,40	
								17-4-2019	1.216,40	
								22-5-2019	1.216,40	
								19-6-2019	1.216,40	
								17-7-2019	1.216,40	
								21-8-2019	1.216,40	
								18-9-2019	1.216,40	
								22-10-2019	1.216,40	
								19-11-2019	1.216,40	
								17-12-2019	1.216,40	
T.F.	de	Jonge					Barendrecht			8.169,40
C.E.	de	Jonge van Elmeest					Abcoude	23-1-2019	1129,46	13.603,52
								20-2-2019	1129,46	
								21-3-2019	1129,46	
								17-4-2019	1129,46	
								22-5-2019	1129,46	
								19-6-2019	1129,46	
								17-7-2019	1129,46	
								21-8-2019	1129,46	
								18-9-2019	1129,46	
								22-10-2019	1129,46	
								19-11-2019	1129,46	
								17-12-2019	1129,46	
W.A.		Jopsten					Almen	02-09-2019	2934,12	5.563,02
U.		Kahya					Hertogenbosch	11-12-2019	14596,92	14.620,92
J.		Kastje					Hilversum	23-1-2019	1.014,11	12.193,32
								20-2-2019	1.014,11	
								21-3-2019	1.014,11	
								17-4-2019	1.014,11	
								22-5-2019	1.014,11	
								19-6-2019	1.014,11	
								17-7-2019	1.014,11	
								21-8-2019	1.014,11	
								18-9-2019	1.014,11	
								22-10-2019	1.014,11	
								19-11-2019	1.014,11	
								17-12-2019	1.014,11	
C.F.G.R.		Koenraad					Roosendaal			6.985,44
Y.		Kuster-Dreese					Harmelen	1-10-2019	1302,6	6.577,73
W.		Kosterman					Wijk bij Duurstede	1-2-2019	1.339,34	7.813,34
G.		Krabbendam					Maastricht	20-12-2019	12478,00	12.502,00
S.C.		Kröger					Amsterdam	23-1-2019	1129,46	13.603,52
								20-2-2019	1129,46	
								21-3-2019	1129,46	
								17-4-2019	1129,46	

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Straat	Huisnr	Toevoeging	Postcode	Plaats	Betaald dd	Bedrag 1000 +	Totaal > 4500
								22-5-2019	1129,46	
								19-6-2019	1129,46	
								17-7-2019	1129,46	
								21-8-2019	1129,46	
								18-9-2019	1129,46	
								22-10-2019	1129,46	
								19-11-2019	1129,46	
								17-12-2019	1129,46	
J.N.		Kulpers					Heppel			9.935,98
								19-6-2019	1362,22	
								17-7-2019	1424,96	
								21-8-2019	1424,96	
								18-9-2019	1424,96	
								22-10-2019	1424,96	
								19-11-2019	1424,96	
								17-12-2019	1424,96	
E.		Legendijk					Amsterdam			6.942,28
N.J.P.		Lambert					Rolde			7.224,00
								20-05-2019	1800,00	
								23-08-2019	1800,00	
								27-12-2019	1800,00	
								27-12-2019	1800,00	
M.		Lamers					Voorschoten			9.671,32
								14-2-2019	2405,33	
								3-4-2019	2405,33	
								25-7-2019	2405,33	
								16-10-2019	2405,33	
F.		Langeveld					Doetinchem			7.532,64
T.M.T.	van der	Lee					Amsterdam			13.561,98
								25-03-2019	3388,37	
								03-07-2019	3388,37	
								11-10-2019	3388,37	
								20-12-2019	3388,37	
A.F.	de	Leede					Vlaardingen			10.818,00
M.		Laewis					Laden			10.769,66
								23-1-2019	1132,94	
								20-2-2019	1132,94	
								21-3-2019	1132,94	
								17-4-2019	1132,94	
								22-5-2019	1132,94	
								19-6-2019	1132,94	
								17-7-2019	1132,94	
								21-8-2019	1132,94	
								18-9-2019	1132,94	
								22-10-2019	1132,94	
								19-11-2019	1132,94	
								17-12-2019	1132,94	
M.J.A.		Maas					Heimond			12.213,32
								23-1-2019	1.014,11	
								20-2-2019	1.014,11	
								21-3-2019	1.014,11	
								17-4-2019	1.014,11	
								22-5-2019	1.014,11	
								19-6-2019	1.014,11	
								17-7-2019	1.014,11	
								21-8-2019	1.014,11	
								18-9-2019	1.014,11	
								22-10-2019	1.014,11	
								19-11-2019	1.014,11	
								17-12-2019	1.014,11	
L.		Maal					Alphen aan den Rijn			13.895,28
								23-1-2019	1.132,94	
								20-2-2019	1.132,94	
								21-3-2019	1.132,94	
								17-4-2019	1.132,94	
								22-5-2019	1.132,94	
								19-6-2019	1.132,94	
								17-7-2019	1.132,94	
								21-8-2019	1.132,94	
								18-9-2019	1.132,94	
								22-10-2019	1.132,94	
								19-11-2019	1.132,94	
								17-12-2019	1.132,94	
J.		Maouche					Oosterbeek			10.773,32
H.		Matser					Zutphen			8.118,00
J.W.M.	van der	Meer					Nijmegen			14.625,87
								25-11-2019	2637,07	
								25-10-2019	2000,00	
								20-09-2019	1500,00	
								25-02-2019	1216,42	
								25-03-2019	1216,42	
								23-04-2019	1216,42	
								22-05-2019	1216,42	
								23-01-2019	1176,53	
								23-01-2019	1176,53	
								02-09-2019	1135,18	
M.T.I.		Meijs					Haarlem			14.646,92
								23-1-2019	1.216,41	
								20-2-2019	1.216,41	
								21-3-2019	1.216,41	
								17-4-2019	1.216,41	
								22-5-2019	1.216,41	
								19-6-2019	1.216,41	
								17-7-2019	1.216,41	
								21-8-2019	1.216,41	
								18-9-2019	1.216,41	
								22-10-2019	1.216,41	
								19-11-2019	1.216,41	
								17-12-2019	1.216,41	
T.		Meliani					Amsterdam			17.305,80
								23-1-2019	1.417,15	
								20-2-2019	1.417,15	
								21-3-2019	1.417,15	
								17-4-2019	1.417,15	
								22-5-2019	1.417,15	
								19-6-2019	1.417,15	
								17-7-2019	1.417,15	
								21-8-2019	1.417,15	
								18-9-2019	1.417,15	
								22-10-2019	1.417,15	
								19-11-2019	1.417,15	
								17-12-2019	1.417,15	

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Straat	Huisnr	Toevoeging	Postcode	Plaats	Betaald dd	Bedrag 1000 +	Totaal > 4500
M.		Minar					Weesp			7.206,84
R.J.		Monen					Oostzaan			5.328,56
M.N.A.		Mos					Amsterdam	1-10-2019	1.123,88	6.926,78
H.		Nielsen					Gouda	23-1-2019	1014,11	12.269,32
								20-2-2019	1014,11	
								21-3-2019	1014,11	
								17-4-2019	1014,11	
								22-5-2019	1014,11	
								19-6-2019	1014,11	
								17-7-2019	1014,11	
								21-8-2019	1014,11	
								18-9-2019	1014,11	
								22-10-2019	1014,11	
								19-11-2019	1014,11	
								17-12-2019	1014,11	
A.H.		Nenhi					Leiden	19-11-2019	1.132,94	4.558,14
								17-12-2019	1.132,94	
A.	van	Oijk					Amsterdam	23-1-2019	1.129,46	13.653,52
								20-2-2019	1.129,46	
								21-3-2019	1.129,46	
								17-4-2019	1.129,46	
								22-5-2019	1.129,46	
								19-6-2019	1.129,46	
								17-7-2019	1.129,46	
								21-8-2019	1.129,46	
								18-9-2019	1.129,46	
								22-10-2019	1.129,46	
								19-11-2019	1.129,46	
								17-12-2019	1.129,46	
J.		Goljevaar					Schiedam			6.144,72
R.	van	Ottendijk					Geldrop	1-10-2109	1.603,56	9.661,54
Z.		Ozdil					Amsterdam	30-12-2019	7659,38	7.683,38
N.		Ozütok					Amsterdam	28-01-2019	1150,00	13.850,00
								27-02-2019	1150,00	
								27-03-2019	1150,00	
								29-04-2019	1150,00	
								27-05-2019	1150,00	
								27-06-2019	1150,00	
								29-07-2019	1150,00	
								27-08-2019	1150,00	
								27-09-2019	1150,00	
								28-10-2019	1150,00	
								27-11-2019	1150,00	
								27-12-2019	1150,00	
R.H.M.		Paping					Amhem	23-1-2019	1.216,41	14.696,92
								20-2-2019	1.216,41	
								21-3-2019	1.216,41	
								17-4-2019	1.216,41	
								22-5-2019	1.216,41	
								19-6-2019	1.216,41	
								17-7-2019	1.216,41	
								21-8-2019	1.216,41	
								18-9-2019	1.216,41	
								22-10-2019	1.216,41	
								19-11-2019	1.216,41	
								17-12-2019	1.216,41	
Z.		Pels					Amsterdam	17-7-2019	1.424,96	13.789,95
								21-8-2019	1.424,96	
								18-9-2019	1.424,96	
								22-10-2019	1.424,96	
								19-11-2019	1.424,96	
								17-12-2019	1.424,96	
								10-12-2019	3.941,31	
A.M.A.		Pennarts					Montfoort	19-02-2019	4086,66	11.279,39
								02-04-2019	4086,66	
								05-04-2019	4086,66	
								25-07-2019	-1180,59	
R.P.A.		Piers					Amsterdam	05-02-2019	1242,30	9.037,66
M.P.A.G.		Pollux					Venlo	23-1-2019	1.132,94	12.835,28
								20-2-2019	1.132,94	
								21-3-2019	1.132,94	
								17-4-2019	1.132,94	
								22-5-2019	1.132,94	
								19-6-2019	1.132,94	
								17-7-2019	1.132,94	
								21-8-2019	1.132,94	
								18-9-2019	1.132,94	
								22-10-2019	1.132,94	
								19-11-2019	1.132,94	
								17-12-2019	1.132,94	
B.		Potjer					's Gravenhage	28-10-2019	1118,68	5.421,48
								28-11-2019	1118,68	
								30-12-2019	1118,68	
W.J.T.		Renkema					Steenwijk	28-01-2019	1117,76	13.453,12
								28-02-2019	1117,76	
								28-03-2019	1117,76	
								29-04-2019	1117,76	
								28-05-2019	1117,76	
								28-06-2019	1117,76	
								29-07-2019	1117,76	
								28-08-2019	1117,76	

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Straat	Huisnr	Teevoeging	Postcode	Plaats	Betaald dd	Bedrag 1000 +	Totaal > 4500
								30-09-2019	1117,76	
								28-10-2019	1117,76	
								28-11-2019	1117,76	
								30-12-2019	1117,76	
J.		Reus					Culemborg			7.368,00
R.		Richters					Eindhoven			14.646,92
								23-1-2019	1.216,41	
								20-2-2019	1.216,41	
								21-3-2019	1.216,41	
								17-4-2019	1.216,41	
								22-5-2019	1.216,41	
								19-6-2019	1.216,41	
								17-7-2019	1.216,41	
								21-8-2019	1.216,41	
								18-9-2019	1.216,41	
								22-10-2019	1.216,41	
								19-11-2019	1.216,41	
								17-12-2019	1.216,41	
P.	de	Ruiter					Drachten			11.296,48
J.		Sargentoni					Amsterdam			12.416,17
								02-01-2019	1101,47	
								01-02-2019	1101,47	
								01-03-2019	1101,47	
								01-04-2019	1101,47	
								02-05-2019	1101,47	
								03-06-2019	1101,47	
								01-07-2019	1101,47	
								01-08-2019	1101,47	
								02-09-2019	1101,47	
								01-10-2019	1101,47	
								01-11-2019	1101,47	
								02-12-2019	1101,47	
K.		Schmitz					Stadard			12.193,32
								23-1-2019	1014,11	
								20-2-2019	1014,11	
								21-3-2019	1014,11	
								17-4-2019	1014,11	
								22-5-2019	1014,11	
								19-6-2019	1014,11	
								17-7-2019	1014,11	
								21-8-2019	1014,11	
								18-9-2019	1014,11	
								22-10-2019	1014,11	
								19-11-2019	1014,11	
								17-12-2019	1014,11	
H.		Schouten					Nieuwegein			12.169,00
								25-02-2019	1048,00	
								08-04-2019	1014,00	
								03-05-2019	1014,00	
								17-06-2019	1014,00	
								04-07-2019	1014,00	
								05-08-2019	1014,00	
								05-09-2019	1014,00	
								09-10-2019	1014,00	
								04-11-2019	1014,00	
								09-12-2019	1014,00	
								31-12-2019	1014,00	
H.M.M.		Schuttenbeld					Zwolle			13.680,28
								23-1-2019	1.132,94	
								20-2-2019	1.132,94	
								21-3-2019	1.132,94	
								17-4-2019	1.132,94	
								22-5-2019	1.132,94	
								19-6-2019	1.132,94	
								17-7-2019	1.132,94	
								21-8-2019	1.132,94	
								18-9-2019	1.132,94	
								22-10-2019	1.132,94	
								19-11-2019	1.132,94	
								17-12-2019	1.132,94	
M.A.		Sikkas - van den Berg					Diemen			4.740,18
I.	van der	Sloot					Kampen			10.920,48
K.		Sloots					Zwolle			13.955,28
								22-02-2019	1132,94	
								25-03-2019	1132,94	
								23-04-2019	1132,94	
								21-05-2019	1132,94	
								24-06-2019	1132,94	
								24-07-2019	1132,94	
								23-08-2019	1132,94	
								23-09-2019	1132,94	
								21-10-2019	1132,94	
								25-11-2019	1132,94	
								23-12-2019	1132,94	
								24-01-2019	1045,49	
P.		Smeulders					Voorburg			13.577,52
								23-1-2019	1.129,46	
								20-2-2019	1.129,46	
								21-3-2019	1.129,46	
								17-4-2019	1.129,46	
								22-5-2019	1.129,46	
								19-6-2019	1.129,46	
								17-7-2019	1.129,46	
								21-8-2019	1.129,46	
								18-9-2019	1.129,46	
								22-10-2019	1.129,46	
								19-11-2019	1.129,46	
								17-12-2019	1.129,46	
J.G.		Smit					Dreischor			9.639,36
R.		Smits					Bodegraven			5.200,00
								23-12-2019	5100,00	
M.A.J.		Smitsmans					Roermond			11.820,72
B.		Snels					Utrecht			13.577,48
								23-03-2019	3388,37	
								17-07-2019	3388,37	
								21-10-2019	3388,37	
								22-12-2019	3388,37	
K.	van	Sparrentak					Rotterdam			7.050,30

4. Overzicht giften boven de 4.500 euro 2019

Initialen	Tussenvoegsel	Naam	Straat	Huisnr	Toevoeging	Postcode	Plaats	Betaald dd 31-12-2019	Bedrag 1000 + 7026,30	Totaal > 4500
M.H.A.		Strik					Dordrecht	10-12-2019	7026,30	8.676,30
R.		Thijs					Eindhoven	17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41	9.189,45
H.		Tiemens					Nijmegen	16-03-2019 16-04-2019 18-08-2019 16-11-2019	3649,23 3649,23 3649,23 3649,23	14.620,92
L.	van	Tongeren					's Gravenhage	13-12-2019 29-04-2019 17-06-2019 25-11-2019	4000,00 2000,00 2000,00 2000,00	10.024,00
E.		Unver					Amsterdam			7.815,36
T.	van de	Ven					Vught			9.711,36
N.P.		Vergunst					Nijmegen	23-1-2019 20-2-2019 21-3-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41	14.776,92
C.J.		Verhaar					Deventer	23-1-2019 20-2-2019 21-3-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1.014,11 1.014,11 1.014,11 1.014,11 1.014,11 1.014,11 1.014,11 1.014,11 1.014,11 1.014,11 1.014,11 1.014,11	12.269,32
N.A.V.		Verheul					Nijmegen	31-12-2019	9621,36	9.776,36
H.M.M.		Vermir					Amsterdam			7.845,36
J.		Vlaming					Den Burg			7.236,81
L.G.J.		Voortman					Utrecht	23-1-2019 20-2-2019 21-3-2019 17-4-2019 22-5-2019 19-6-2019 17-7-2019 21-8-2019 18-9-2019 22-10-2019 19-11-2019 17-12-2019	1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41 1.216,41	15.296,92
J.E.		Waakdijk					Driebergen-Rijsenburg			10.920,48
A.	van de	Wegenberg					Monnickendam			5.641,44
E.M.		Westerveld					Nijmegen	24-12-2019	11289,16	11.325,16
J.C.		Wikkerink					Breda			4.986,38
H.	van	Zeyls					Eefde			9.676,36
D.J.		Zijlstra					Uithoorn	30-08-2019 02-12-2019 08-03-2019	2004,40 2004,40 1202,67	5.236,47
T.		Zomer					Winterswijk			8.249,58

18

19

dubois
REGISTERACIET
TS

Amsterdam, 2020

paraaf voor identiteitsbewijs

5. EIGEN VERMOGEN GROENLINKS

	31-12-18	31-12-19
C		
Continuïteitsreserve	680.000	751.125
Bestemmingsreserves	2.966.893	4.093.946
Saldo per 31 december	3.646.893	4.845.071

	2018	2019
C		
Saldo per 1 januari	670.000	680.000
Toevoeging resultaat	10.000	71.125
Stand per 31 december	680.000	751.125

In de berekening van de continuïteitsreserve wordt rekening gehouden met een tweetal componenten: het hebben van een pand in eigendom en de verwachte salariskosten. Voor het component "pand in eigendom" wordt gerekend met de huidige WOZ-waarde en de verwachte WOZ-waarde, waarbij de verwachting is dat deze niet sterk zullen muteren de komende jaren. In 2019 heeft het bestuur besloten de continuïteitsreserve met € 71.125 te verhogen. Hiermee is het doelsaldo van deze reserve bereikt en zijn in de komende jaren geen dotaties meer nodig.

Vermogen lokale afdelingen

	2018	2019
C		
Saldo per 1 januari	1.281.886	1.215.446
Toevoeging resultaat	-66.440	259.413
Stand per 31 december	1.215.446	1.474.859

Bestemmingsreserves

	Stand per 01-01-19	Onttrekkingen		Toevoeging	Stand per 31-12-19
	€	Lasten	Vrijval	€	€
Sociale reserve	97.390	0	0	25.000	122.390
Campagnereserve	574.334	97.017	0	208.718	686.035
Overige bestemmingsreserves:					
Projecten Bedrijfsvoering	223.597	219.423	0	59.000	63.174
Projecten Partij	94.000	82.882	0	285.001	296.119
Projecten Campagne:					
Verkiezingsreserve	577.126	198.927	0	579.595	957.794
Afdelingsreserve	1.215.446	0	0	259.413	1.474.859
Congres 2018	15.000	15.000	0	0	0
Congres 2019	20.000	20.000	0	0	0
Extra investering EP campagne	150.000	150.000	0	0	0
Onbestemd resultaat	0			493.576	493.576
Totaal	2.966.893	783.249	0	1.910.303	4.093.947

6. Subsidiabele leden 2019 volgens de Wet Financiering Politieke Partijen

Ledenaantal Vereniging GroenLinks 2019

Ledenaantal Vereniging GroenLinks

25.961

Ledenaantal Vereniging Dwars 2019

Ledenaantal Vereniging Dwars

3.086

7. Financieel verslag Wetenschappelijk Bureau GroenLinks bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie op grond van de " Wet financiering politieke partijen" over 2019

Uitgaven	Begroot €	Werkelijk €
<u>Personeelskosten</u>		
Lonen en salarissen (incl. sociale lasten)	317.922	325.189
Reis- en verblijfkosten	7.000	7.961
Diverse personeelskosten	30.000	36.128
Deelname aan congressen	-	-
	<u>354.922</u>	<u>369.278</u>

De kosten voor "Diensten partijbureau" bestaan uit een toerekening van uitgaven voor het receptie, ledenadministratie, financiën en personeelszaken aan de te onderscheiden onderdelen, zoals afdeling Campagne, Stichting Wetenschappelijk Bureau, etc.

De kosten die in deze afdelingen verantwoord worden, zijn bijvoorbeeld huur, telefoonkosten, kopieerkosten en automatiseringkosten.

De diverse personeelskosten bestaan voornamelijk uit inleenkrachten € 25.452,-

<u>Bureaukosten</u>	€	€
Kantoorkosten	26.000	26.356
Diensten partijbureau	-	0
	<u>26.000</u>	<u>26.357</u>

<u>De Helling</u>		
De Helling		
	35.000	30.164
	<u>35.000</u>	<u>30.164</u>

<u>Projecten</u>		
Totaal	56.500	42.268
	<u>56.500</u>	<u>42.268</u>

TOTAAL UITGAVEN STICHTING WETENSCHAPPELIJK BUREAU GROENLINKS	<u>472.422</u>	<u>468.067</u>
---	-----------------------	-----------------------

Inkomsten	€	€
Bijdrage GroenLinks	92.500	92.500
Doorgestorte subsidie Wetenschappelijk bureau	305.648	307.094
Abonnementen De Helling	40.000	51.486
Verkopen / eigen bijdragen	10.500	3.837
Bijdrage GEF	-	18.174

TOTAAL INKOMSTEN STICHTING WETENSCHAPPELIJK BUREAU GROENLINKS	<u>448.648</u>	<u>473.091</u>
--	-----------------------	-----------------------

8. Financieel verslag DWARS bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie op grond van de "Wet financiering politieke partijen" over 2019.

Uitgaven	Begroot	Werkelijk
<u>Personeelskosten</u>	€	€
Lonen en salarissen	9.800	12.422
Vergoeding / declaraties vrijwilligers		-
	<u>9.800</u>	<u>12.422</u>
<u>Bureaunkosten</u>	€	€
Verzekeringen	500	-
Huisvesting	10.000	10.000
Kantoorbenodigdheden	1.000	1.631
Website en Email	6.500	8.573
Porto	2.500	2.755
Overige bureaunkosten	450	1.182
Onderhoud		-
	<u>20.950</u>	<u>24.141</u>

Onder de huisvestingskosten vallen de huurkosten van Dwars in 2019.

<u>Bestuurskosten</u>			
Bestuurskosten	15.900	10.831	
	<u>15.900</u>	<u>10.831</u>	
<u>Bladen</u>			
Ledenblad	1.500	696	
	<u>1.500</u>	<u>696</u>	
<u>Werkgroepen / activiteiten</u>	€	€	
Congressen	44.650	55.453	
Lidmaatschappen	1.065	2.229	
Promotiemateriaal	11.000	-	
Activiteiten	89.635	35.207	
Onvoorzien	-	-13	
	<u>146.350</u>	<u>92.875</u>	

Onder activiteiten vallen oa uitgaven aan projecten € 28.851, scholing € 12.390, afdelingsbudget € 18.299.

Publiciteit

	€	€
Inkoop materiaal	-	-
Stand	-	-
Huur diversen	-	-
Internet	-	-
	-	-

TOTAAL UITGAVEN VERENIGING DWARS

194.500 140.965**Inkomsten****Begroot Werkelijk**

	€	€
Bijdrage GroenLinks	14.000	14.000
Subsidie WFPP	135.000	121.172
Contributies	35.000	44.289
Donaties	-	1.743
Opbrengst Congressen	-	-
Verkopen en giften	1.000	7.900
Huisvesting	-	-
Overige	-	-
	185.000	189.104

TOTAAL INKOMSTEN VERENIGING DWARS

185.000 164.624

9. Financieel verslag DDA bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie op grond van de "Wet financiering politieke partijen" over 2019.

Bureau de Helling

Democracy Development Abroad

ZUIDOOST-EUROPA	Begroting	Realisatie
Personeelskosten	59.600	54.461
sub	59.600	54.461
Noord-Macedonië	37.000	37.615
Turkije	30.000	31.508
Servië / Montenegro	12.000	8.945
Multilateraal	10.400	11.154
sub	89.400	89.222
Bureaunkosten (max 20%)	29.797	26.311
sub	29.797	26.311
Totaal	178.797	169.994
Subsidie WFPP 2019		169.994

10. Specificatie verplichtingen > € 25.000 aangegaan door het Wetenschappelijk Bureau in 2019.

Nr	Naam	adres	Postcode	Plaats	Omschrijving	hoogte schuld	Toelichting
	<u>Schulden met externe partijen</u>						
	<u>Handelscrediteuren</u>						
	geen schulden aangegaan > 25.000 euro						
	<u>Overige schulden externen</u>						
	geen schulden aangegaan > 25.000 euro						
	<u>Schulden met neveninstellingen</u>						
	geen schulden aangegaan > 25.000 euro						

11. Specificatie verplichtingen > € 25.000 aangegaan door DWARS in 2019.

Nr	Naam	adres	Postcode	Plaats	Omschrijving	hoogte schuld	Toelichting
	<u>Schulden met externe partijen</u>						
	<u>Handelscrediteuren</u>						
	geen schulden aangegaan > 25.000 euro						
	<u>Overige schulden externen</u>						
	geen schulden aangegaan > 25.000 euro						
	<u>Schulden met neveninstellingen</u>						
	geen schulden aangegaan > 25.000 euro						

12. Specificatie verplichtingen > € 25.000 aangegaan door DDA in 2019.

Nr	Naam	adres	Postcode	Plaats	Omschrijving	hoogte schuld	Toelichting
	<u>Schulden met externe partijen</u>						
	<u>Handelscrediteuren</u>						
	geen schulden aangegaan > 25.000 euro						
	<u>Overige schulden externen</u>						
	geen schulden aangegaan > 25.000 euro						
	<u>Schulden met neveninstellingen</u>						
	geen schulden aangegaan > 25.000 euro						

13. Eigen Vermogen Wetenschappelijk Bureau 2019

Stichting Wetenschappelijk Bureau GroenLinks
Utrecht

TOELICHTING

EIGEN VERMOGEN	2019	2018
	€	€
<u>Algemene reserve</u>		
Saldo per 1 januari		
Toevoeging + /onttrekking - boekjaar:	149.445	124.183
	49.024	25.262
Saldo per 31 december	<u>198.469</u>	<u>149.445</u>
<u>Bestemmingsreserve</u>		
Marketing en communicatie	-	5.500
Website en huisstijlontwikkeling	-	7.500
Extra inhuur derden	-	31.000
Saldo per 31 december	<u>-</u>	<u>44.000</u>

14. Eigen Vermogen DWARS 2019

Vereniging DWARS Utrecht

TOELICHTING

EIGEN VERMOGEN	2019	2018
	€	€
<u>Algemene reserve</u>		
Saldo per 1 januari	187.153	131.076
Nettoresultaat	39.323-	56.077
Saldo per 31 december	147.831	187.153

Het gehele resultaat over 2019 ad minus € 39.323,- is uit de algemene reserve onttrokken.

15. Eigen Vermogen DDA 2019

EIGEN VERMOGEN	2019 €	2018 €
<u>Algemene reserve</u>		
Saldo per 1 januari	23.700	23.700
Toevoeging + /onttrekking - boekjaar:	-	-
	-	-
Saldo per 31 december	<u>23.700</u>	<u>- 23.700</u>

16. Bijdragen > 4.500 euro Stichting Wetenschappelijk Bureau GroenLinks 2019

Achternaam	Voorletters	Woonplaats	bedrag >1.000 euro	d.d.	Bijdrage 2019 > 4500 euro
GEF (Green European Foundation)		Luxemburg	14.039,78 3.859,29	17-12-2019 27-8-2019	18.174
geen giften ontvangen van > of gelijk aan 4.500 euro van particulieren.					

dubois + co
REGISTER

Amsterdam,

paraaf voor ik

2020

en:

17. Bijdragen > 4.500 euro DWARS GroenLinks 2019

Organisatie	Adres	Plaats	bedrag >1.000 euro	d.d.	Bijdrage 2019 > 4500 euro
Booking.com BV	Herengracht 597	Amsterdam	6.948,48*	3-1-2019	6.948,48*
geen giften ontvangen van > of gelijk aan 4.500 euro van particulieren.					

* In 2018 heeft DWARS via Booking.com een accommodatie geboekt in het buitenland. In 2019 is het bedrag wat hiervoor is betaald a 6.948,48 euro ten onrechte en per abuis teruggestort op de bankrekening van DWARS. Conform de statuten aanvaard GroenLinks geen giften van commerciële bedrijven. Het bedrag is in 2020 in zijn geheel teruggestort naar Booking.com.

18. Bijdragen > 4.500 euro DDA 2019

Achternaam	Voorletters	Woonplaats	bedrag >1.000 euro	d.d.	Bijdrage 2019 > 4500 euro
geen giften ontvangen van > of gelijk aan 4.500 euro van particulieren.					

19. Verplichtingen > 25.000,- aangegaan door GroenLinks in de Europese Unie in 2019

Naam adres Postcode Plaats Omschrijving hoogte schuld

Schulden met externe partijen

Handelscrediteuren

geen schulden aangegaan met crediteuren > 25.000 euro

Overige schulden externen

geen overige schulden aangegaan > 25.000 euro

Schulden met neveninstellingen (rekening courant)

geen schulden met neveninstellingen aangegaan > 25.000 euro

20. Bijdragen 2019 Stichting GroenLinks in de Europese Unie

<i>Naam</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Adres</i>	<i>Postcode</i>	<i>Plaats</i>	<i>Bedrag 2019</i>	<i>Datum</i>
1 Eickhout	Bas	[REDACTED]	[REDACTED]	Utrecht	5.186	5.186 23-sep-19
2 Sargentini	Judith	[REDACTED]	[REDACTED]	Amsterdam	50.000	20.000 20-dec-19 30.000 12-aug-19
3 Strik	Tineke	[REDACTED]	[REDACTED]	Dordrecht	27.052	18.052 25-nov-19 9.000 30-dec-19
4 van Sparrentak	Kim	[REDACTED]	[REDACTED]	Rotterdam	27.000	27.000 2-dec-19

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Deze controleverklaring is afgegeven ten behoeve van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Aan: het bestuur van Vereniging GroenLinks te Utrecht.

Ons oordeel

Wij hebben de in deze verantwoording 'Vereniging GroenLinks Wet financiering politieke partijen 2019' opgenomen financiële verantwoording van Vereniging GroenLinks te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geven:

- de financiële verantwoording 2019 (artikel 25, eerste lid, onder a) en de daarin opgenomen rekening van kosten en opbrengsten (artikel 26 onder c);
- het overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in dat kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder b); en
- het overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder c), een getrouw beeld.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Tevens zijn wij van oordeel dat het in de verantwoording opgenomen overzicht omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen politieke jongerenorganisatie, conform artikel 26, onder d van de Wet financiering politieke partijen, juist is.

Wij zijn van oordeel dat de partij de aan de subsidie verbonden verplichtingen heeft nageleefd en dat de financiële verantwoording en de overzichten voldoen aan de bij of krachtens de Wet financiering politieke partijen gestelde voorschriften.

De basis van ons oordeel

Wij hebben de financiële verantwoording en de overzichten 2019 van Vereniging GroenLinks te Utrecht gecontroleerd. Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder a tot en met c, en artikel 26, onder c tot en met e, van de Wet financiering politieke partijen bestaat de gecontroleerde (financiële) informatie uit:

- de financiële verantwoording over 2019 met daarin een weergave van de (financiële) informatie, die op grond van artikel 20 van de Wet financiering politieke partijen in de administratie is opgenomen.

De financiële verantwoording omvat tevens:

- een volgens de normen van het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde rekening van kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting, van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie;
- een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij en van de aangewezen jongerenorganisatie;
- de financiële verantwoording wordt vergezeld van een activiteitenverslag;
- een overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in het kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd;
- een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

Andere informatie

De financiële verantwoording omvat andere informatie, die bestaat uit:

- het activiteitenverslag Vereniging GroenLinks;
- het activiteitenverslag DWARS, GroenLinkse Jongerenorganisatie;
- het activiteitenverslag Stichting Bureau de Helling Democracy Development Abroad;
- het activiteitenverslag Stichting Bureau de Helling, wetenschappelijk bureau GroenLinks;
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de financiële verantwoording en overzichten verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de financiële verantwoording en overzichten.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het activiteitenverslag van de Verantwoording Vereniging GroenLinks Wet Financiering Politieke Partijen en de bijlagen in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen.

Beperking in gebruik en verspreidingskring

De verantwoording Vereniging GroenLinks Wet Financiering Politieke Partijen is opgesteld voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met als doel Vereniging GroenLinks in staat te stellen te voldoen aan de rapportageverplichtingen in het kader van de Wet Financiering Politieke Partijen. Hierdoor is de verantwoording mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bedoeld voor Vereniging GroenLinks en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de financiële verantwoording en overzichten

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de financiële verantwoording en de overzichten in overeenstemming met de voorwaarden zoals gesteld in de Wet Financiering Politieke Partijen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de financiële verantwoording en de overzichten mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De toezichtsraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de financiële verantwoording en overzichten

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze financiële verantwoording en overzichten nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling financiering politieke partijen, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de financiële verantwoording en overzichten afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor het opstellen van de financiële verantwoording en overzichten;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de financiële verantwoording en overzichten en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de financiële verantwoording en overzichten de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met de toezichtsraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 27 augustus 2020

**WETENSCHAPPELIJK
BUREAU GROENLINKS**

BIJLAGE I Activiteitenverslag Wetenschappelijk Bureau Groenlinks 2019

dub
REGISTRA

Amsterdam,

paraaf voor id

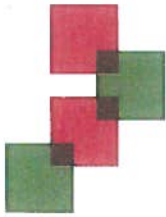

Jaarverslag 2019

WETENSCHAPPELIJK
BUREAU GROENLINKS

du
slechts
Arbeid
aanpak

Inhoud

1. Wetenschappelijk Bureau GroenLinks	3
1.1 Werkwijze Wetenschappelijk Bureau GroenLinks	3
1.2 Context	3
1.3 Leeswijzer Jaarverslag 2019	4
2. Programmatische oriëntatie WBGL 2019	5
2.1 Onderzoeksprojecten	5
2.1.1 <i>Technologie in de slimme stad</i>	5
2.1.2 <i>Wonen</i>	6
2.1.3 <i>Arbeidsmarktbeleid</i>	7
2.1.4 <i>Arbeidsmigratie</i>	8
2.1.5 <i>Circulaire economie</i>	9
2.1.6 <i>Geldstelsel en verduurzaming</i>	11
2.2 Overige projecten	12
2.2.1 <i>Masterclasses</i>	12
2.2.2 <i>Verkiezingsprogramma</i>	13
2.2.3 <i>Hellingproef</i>	13
2.2.4 <i>GEF</i>	14
3. Organisatie	15
4. Financiën	16
5. Communicatie en marketing	17
5.1 Tijdschrift de Helling	17
5.2 Green European Journal	17
5.3 Website	18
5.4 Andere kanalen	19
5.5 Huisstijl	20
6. KPI's	21
7. Financieel verslag	22

1. Wetenschappelijk Bureau GroenLinks

1.1 Werkwijze Wetenschappelijk Bureau GroenLinks

Wetenschappelijk Bureau GroenLinks levert een bijdrage aan de ontwikkeling van het progressieve, groene en linkse gedachtegoed, inclusief de programmatische ontwikkeling van GroenLinks. Als onafhankelijke denktank brengen we wetenschappers, denkers, praktijkexperts en politici bijeen rond politiek-maatschappelijke vraagstukken. Wij doen dit voor GroenLinkers op lokaal, nationaal en Europees niveau, maar ook voor doelgroepen die niet direct aan GroenLinks zijn verbonden. Daarnaast leveren we een bijdrage aan het publieke debat. Dit doen we onder meer door een tijdschrift uit te geven en online artikelen te publiceren.

In 2019 werkte Wetenschappelijk Bureau GroenLinks langs de 'rode draden': (on)gelijkheid en duurzaamheid. We weefden deze rode draden door de activiteiten die we ondernamen rond maatschappelijke uitdagingen. We keken naar de lange termijn, maar speelden ook in op belangrijke ontwikkelingen in actueel beleid. In 2018 is een meerjarenstrategie tot 2021 geïntroduceerd. De activiteiten in 2019 droegen bij aan de realisatie van de strategische doelstellingen.

Het wetenschappelijk bureau kiest voor een werkwijze die projectmatig en thematisch gedreven is. We werken daarom langs twee lijnen: langetermijnvisieontwikkeling en korte termijn rapportages. In de keuze van onderwerpen voor onderzoek, debat en publicatie sloten we zoveel mogelijk aan bij de politiek-strategische koers van de partij GroenLinks.

1.2 Context

In 2019 beleefden we de definitieve doorbraak van de maatschappelijke bewustwording dat het klimaat verandert en dat actie nodig is. Wetenschappelijke inzichten samengebracht in diverse IPCC-rapporten en natuurgeweld in de vorm van orkanen, overstromingen, droogte en hittegolven zorgden voor toenemend draagvlak voor klimaatmaatregelen. Het klimaat verandert door menselijke activiteiten en er is grote haast geboden om de gevolgen nog enigszins te beperken.

Klimaatstakingen onderstrepen de betrokkenheid van burgers. Jongeren nemen het voortouw en wijzen beleidsmakers op hun verantwoordelijkheid. Het inzicht dat stevig klimaatbeleid urgent is zal in 2020 onvermijdelijk verder voortschrijden.

Naast de hoopgevende initiatieven van burgers en bedrijven, en stimulerende en normerende maatregelen van de overheid, is er nog veel te verbeteren. Het tempo van de klimaat- en energietransitie moet omhoog. Voor GroenLinks, een partij die de urgentie van klimaatbeleid beter en eerder zag dan welke politieke partij ook, is er spanning tussen de gewenste snelheid van klimaatmaatregelen en de noodzaak van sociale rechtvaardigheid en het terugdringen van ongelijkheid. Dat plaatst groenlinkse politiek voor een grote verantwoordelijkheid, waarbij de transitie naar een duurzame groene samenleving gelijke tred moet houden met het terugdringen van sociale ongelijkheid.

Ongelijkheid en klimaatverandering zijn beide van invloed op toenemende polarisatie en het sterker wordende rechts-nationalisme. Populistische partijen en leiders fungeren als rattenvangers van Hamelen in een samenleving die wordt getekend door onzekerheid, ongelijkheid en een verstoorde

relatie tussen overheden en burgers. Die tendens zien we niet alleen in Nederland, ook internationaal vieren nationalisme en populisme hoogtij. Multilateralisme en solidariteit worden ingewisseld voor unilateraal eigenbelang. Die tendens is een bedreiging voor GroenLinkse waarden, die multilaterale samenwerking, solidariteit, gelijkheid en brede welvaart centraal stellen.

Politiek vanuit een GroenLinks perspectief werkt aan het verkleinen van ongelijkheid, het terugdringen van verdere klimaatverandering en het stimuleren van een samenleving die gebaseerd is op brede welvaart. Om die politiek om te zetten in beleid is steun en draagvlak voor het GroenLinkse gedachtegoed cruciaal. Nu er momentum is en Nederland in hoog tempo 'verbouwd' moet worden, is er stevige, op feiten gebaseerde politiek nodig.

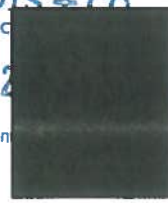
1.3 Leeswijzer Jaarverslag 2019

In dit jaarverslag wordt allereerst de inhoudelijke oriëntatie in 2019 geëvalueerd. Daarna worden de activiteiten rondom de inhoudelijke projecten en activiteiten van het bureau gepresenteerd. Vervolgens wordt verslag gedaan van de activiteiten rondom het magazine de Helling. Tot slot blikken we terug op de plannen van Hellingproef. In Annex 1 wordt het financiële verslag over 2019 gepresenteerd.

dubois + co
REGISTERAC

Amsterdam, 2

paraaf voor ident

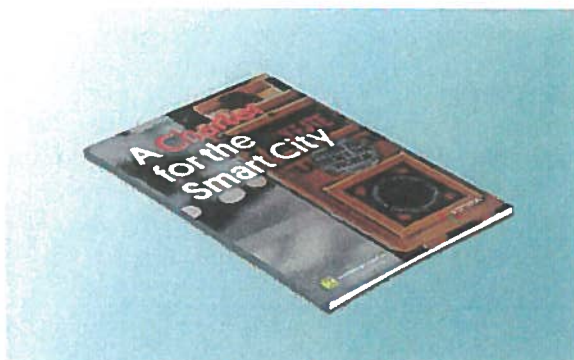

2. Programmatische oriëntatie WBGL 2019

2.1 Onderzoeksprojecten

2.1.1 Technologie in de slimme stad

Veel gemeenten willen smart cities worden, koplopers in het grootschalig gebruik van data en slimme informatietechnologie. Dat biedt kansen om de levenskwaliteit in steden te verhogen, hun ecologische voetafdruk te verkleinen en nieuwe vormen van gemeengoed te scheppen, maar brengt ook risico's met zich mee voor persoonlijke vrijheden en sociale rechtvaardigheid. Een slimme stad mag dan ook geen doel op zich zijn. Dataverzameling en kunstmatige intelligentie moeten worden gestuurd door waarden.

Met behulp van experts, (lokale) politici en activisten uit verschillende landen heeft Wetenschappelijk Bureau GroenLinks een Handvest voor de Slimme Stad opgesteld. Dit stelt de waarden democratie, verbondenheid, menselijke waardigheid, privacy, duurzaamheid en gelijkheid centraal. Lokale politici en betrokken burgers die deze waarden delen, kunnen de beginselen uit het Handvest benutten om een geïnformeerd moreel oordeel te vellen over technologische innovaties in hun gemeente.

Het Handvest is eind 2019 gepubliceerd in een lijvige bundel, die tevens vijf verdiepende hoofdstukken over uiteenlopende domeinen van lokale politiek bevat. Deze hoofdstukken laten zien hoe de beginselen uit het Handvest kunnen worden toegepast om technologische innovaties te sturen. De bundel bevat bijdragen van Otto Barten, Liesbeth Beneder, Servaz van Berkum, Kathelijne Buitenweg, Klaas Gommers, Evert Nieuwenhuis, Pieter Pekelharing, Michiel Philippart, Richard Wouters en Tamar Zijlstra. De bundel werd gepresenteerd tijdens een drukbezochte conferentie in de Eerste Kamer, met Maxim Februari als keynote speaker en veel gemeenteraadsleden in het publiek.

Sinds de publicatie van het Handvest hebben twintig GroenLinks-raadsleden uit uiteenlopende gemeentes het wetenschappelijk bureau om advies gevraagd over onderwerpen als mobiliteitsplatforms, cameratoezicht, het 5G netwerk, wifi-tracking, slimme lantaarnpalen, algoritmes voor fraudebestrijding, digitale dienstverlening en ethische toetsing, met het oog op politieke initiatieven in hun gemeente.

Het Handvest heeft een Europees tintje gekregen dankzij de Green European Foundation (GEF). Met financiële steun van de GEF heeft het wetenschappelijk bureau expertmeetings over smart cities (mede)georganiseerd in verschillende Europese steden, van Oslo tot Brno. Het Handvest is door de GEF gepubliceerd in het Engels, Frans, Duits en Tsjechisch. Zie www.smartcitycharter.eu. Het Handvest is gepresenteerd op diverse internationale bijeenkomsten, onder meer van de Europese Groene Partij. In 2020 financiert de GEF een vervolgproject, gericht op verspreiding van het Handvest.

dubois
REGISTERAC

Amsterdam, 2

paraaf voor identifi

5
20

Voorgenomen output	Timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
Handvest voor de Slimme Stad en studies over toepassing slimme technologie op de deelterreinen energie, mobiliteit, circulaire economie, veiligheid en zorg.	Q2, werd Q4	Discussie binnen GroenLinks over technologie; actie van (lokale) politici om technologische innovaties te sturen op basis van waarden.	Boek <i>Handvest voor de Slimme Stad</i> met 18 beginselen voor sturing van technologische innovaties op lokaal niveau en <i>best practices</i> , gebundeld met 5 hoofdstukken over de genoemde deelterreinen. Verkorte versies van 3 hoofdstukken zijn verschenen in tijdschrift de Helling. Handvest wordt toegepast door lokale politici.	
Presentatie Handvest voor de Slimme Stad	Q2, werd Q4	Conferentie die lokale politici inspireert en bijdraagt aan netwerkopbouw.	Conferentie in Eerste Kamer ter lancering Handvest, met o.a. Maxim Februari en GroenLinks-wethouders als sprekers en meer dan 100 deelnemers. Een vroege versie van het Handvest is gepresenteerd tijdens het politiek café van GroenLinks Utrecht.	
Expertmeetings, workshops en Engelse versie Handvest voor de Green European Foundation.	Q1 t/m Q4	Europese impact voor ons technologieproject. Meer aandacht Europese Groenen voor technologiepolitiek. Opbouw internationaal netwerk. Externe financiering.	6 expertmeetings en workshops in 5 Europese landen. <i>A Charter for the Smart City</i> in 5 talen gepubliceerd, als boekje en online. Charter gepresenteerd tijdens 3 internationale (groene) evenementen en bij Bestuurdersnetwerk GroenLinks. GEF is tevreden en financiert vervolgproject in 2020.	

2.1.2 Wonen

Wetenschappelijk Bureau GroenLinks @WBGroenLinks · 6 sep. 2019
Onze #woonvisie met antwoorden op de #wooncrisis is officieel gepresenteerd! 📄📱📺
wetenschappelijkbureau.groenlinks.nl/publicatie/reg...

Priemus. Zij waren ook alle aanwezig als panelleden tijdens de presentatie van de bundel

Het project Wonen is in 2018 gestart, in Q2 verder gebracht en uiteindelijk afgerond in Q3 met een presentatie van de bundel *Regie op Volkshuisvesting*. In nauw overleg met de verantwoordelijken binnen de Tweede Kamerfractie en andere experts is de Woonvisie aangescherpt en verder ontwikkeld, met als resultaat een document waar zowel op landelijk als lokaal niveau draagvlak voor was en dat bruikbare politieke aanbevelingen bevatte.

Drie experts hebben een bijdrage geschreven voor de bundel: Cody Hochstenbach, Maria Elsinga en Hugo

duBois
REGISTERAC
Amsterdam, 2
paraaf voor identifi

september in de Tolhuistuin, naast Dorrit de Jong en Paul Smeulders. De belangstelling voor dit evenement, getiteld 'Hoe wordt wonen weer eerlijk en betaalbaar?' was met 150 aanwezigen boven verwachting.

Voorgenomen output	Timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
Minimaal 5 achtergrondartikelen die de woonvisie ondersteunen	Q1, werd Q2	Discussie binnen GroenLinks over wonen, wonen staat op de agenda binnen GroenLinks	3 achtergrondartikelen die de Woonvisie ondersteunen en samen met de Woonvisie het denken over wonen binnen de partij verder brachten.	
Opinieartikel van betrokken expert/politicus op basis van woonvisie	Q1, werd Q2	GroenLinkse oplossingen voor woon-vraagstukken vormen deel van het maatschappelijk debat	Opinieartikel is geschreven, ondertekend door Paul Smeulders en Robbert, en aangeboden aan diverse media maar niet gepubliceerd.	
Vier concrete voorstellen die GroenLinks politici kunnen lanceren	Q1, werd Q2	Wetsvoorstellen, amendementen, vragen. GroenLinks wordt herkend als de partij met oplossingen voor wonen.	De woonvisie bevatte vier concrete voorstellen voor zowel lokaal als landelijk beleid. Zowel de landelijke fractie als lokale politici maken gebruik van de aanbevelingen.	
Slotpublicatie en presentatie	Q1, werd Q3	Woonvisie, kader voor coherente politieke standpunten van GL over wonen	In september 2019 hebben we in de Tolhuistuin het woonproject succesvol gepubliceerd voor 150 geïnteresseerden.	

2.1.3 Arbeidsmarktbeleid

Wetenschappelijk Bureau GroenLinks @WBGroenLinks · 14 okt 2019
 Tijdens het symposium 'Iedereen heeft recht op werk' hebben wij vandaag onze visie op actief arbeidsmarktbeleid 🙋🏻🙋🏻 gepresenteerd. Mensen zonder werk worden verwaarloosd. Wat doen we daaraan? Check de publicatie 'Werk aan de Winkel' op onze website 📄
[wetenschappelijkbureaugroenlinks.nl/publicatie/werk...](https://wetenschappelijkbureaugroenlinks.nl/publicatie/werk-aan-de-winkel/)

In oktober 2018 zijn we een onderzoek gestart naar de mogelijkheden van een efficiënter, doelmatiger en vooral eerlijker actief arbeidsmarktbeleid. Dit project is in 2019 afgerond. Samen met de tweede Kamerfractie is gewerkt aan een nieuwe visie op de ondersteuning van mensen zonder werk. Deze visie is uitgewerkt in de publicatie 'Werk aan de Winkel', waarin een aantal artikelen van experts is opgenomen en een reeks aan concrete beleidsaanbevelingen wordt gedaan.

Deze aanbevelingen zijn grotendeels overgenomen door de fractie en gebruikt in concrete voorstellen. Een voorbeeld is het gezamenlijke pleidooi voor de oprichting van een Werklouket. Ook op lokaal niveau zijn GroenLinks-politici met de publicatie aan de gang gegaan. Zo heeft he

dubois
REGISTERACCOMMODATIE

Amsterdam, 27
paraaf voor identificatie

wetenschappelijk bureau bijvoorbeeld actief meegedacht bij het opstellen van een initiatiefnota over de bejegening van uitkeringsgerechtigden.

Voorgenomen output	Timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
Analyse van beleidscategorieën in arbeidsmarktbeleid in Nederland	Q1	Rapport	Het verslag was in aangepaste vorm af in Q1.	
Analyse van beleidscategorieën in arbeidsmarktbeleid in buitenland	Q2	Rapport	De opzet van het onderzoek is aangepast waardoor dit onderdeel minder uitgebreid is onderzocht. Wel is uitgebreid gebruik gemaakt van internationaal effectiviteitsonderzoek.	
Vier concrete aanbevelingen voor GL arbeidsmarktbeleid	Q1 (-4)	Concrete ideeën/voorstellen	Er is regelmatig contact met de fractie waarbij zowel wordt gebrainstormd over de politieke strategie op het thema werk en inkomen als over inhoudelijke voorstellen. Concreet zijn overgenomen: het Werkloket en het conjunctuurfonds. Verder regelmatig contact waarbij nieuwe voorstellen worden doorgesproken. Ook regelmatig contact met lokale politici over beleidsvoorstellen. Bijvoorbeeld met het raadslid in Utrecht om te praten over bejegening binnen het arbeidsmarktbeleid	

2.1.4 Arbeidsmigratie

Binnen de Europese Unie geldt een vrij verkeer van werknemers. Dit betekent dat alle EU-burgers, ongeacht inkomens- of opleidingsniveau, in Nederland mogen komen werken. Tegelijkertijd geldt voor arbeidsmigranten van buiten de EU een restrictief beleid. Voor een kleine groep 'kennismigranten' (ook wel expats genoemd) is er een uitnodigend beleid, maar voor mensen die minder verdienen zijn er amper mogelijkheden om als arbeidsmigrant naar Nederland te komen.

Er zijn goede redenen om de wenselijkheid van dit strikte beleid onder de loep te nemen. Het strikte arbeidsmigratiebeleid voor derdelanders is in strijd met de principes van universele menselijke gelijkwaardigheid en internationale solidariteit. Ook is er bewijs dat gereguleerde arbeidsmigratie kan bijdragen aan het verminderen van irreguliere migratie en oneigenlijke asielmigratie. Ten slotte kan arbeidsmigratie voor lager geschoolde beroepen helpen om het groeiende tekort aan arbeidskrachten op de Nederlandse arbeidsmarkt op te lossen.

In ons jaarplan voor 2019 werd (arbeids)migratie genoemd als mogelijk nieuw thema. In september 2019 zijn wij formeel gestart met ons project over arbeidsmigratie. Na een consultatieronde langs verschillende experts (binnen en buiten GroenLinks) hebben wij een projectplan geschreven. In dit plan staan een aantal vragen centraal: Wat is een rechtvaardig arbeidsmigratiebeleid? Moet het arbeidsmigratiebeleid voor 'niet-kennismigranten' van buiten de EU worden aangepast? En hoe kunnen bestaande misstanden (uitbuiting, oneerlijke concurrentie) omtrent arbeidsmigratie worden aangepakt?

Voor het project hebben wij een grote groep experts (uit de wetenschap, adviesraden, vakbonden en werkgeversorganisaties) aan ons weten te binden. Met deze experts zijn in het najaar twee expertmeetings georganiseerd. Binnen de eerste bijeenkomst stond onze literatuurstudie naar de argumenten voor/tegen een verruiming van de mogelijkheden voor 'niet-kennismigratie' centraal. De tweede expertmeeting richtte zich op het gewenste gewicht van economische versus humanitaire argumenten voor arbeidsmigratie.

Voorgenomen output	Timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
Duidelijk projectplan voor ons onderzoek naar een mogelijke herziening van het Nederlandse arbeidsmigratiebeleid voor 'niet-kennismigranten' uit derde landen	Q4	Projectplan geschreven en intern besproken	Projectplan geschreven en intern met WB-collega's en relevante TK-leden en Europarlementariërs besproken	
Kerngroep van experts wordt bij het project betrokken en geeft tijdens expertmeetings commentaar op/input voor het onderzoek	Q4	Organiseren expertmeetings	Eerste expertmeeting met externe experts over het wetenschappelijke debat t.a.v. argumenten voor/tegen een verruiming van het arbeidsmigratiebeleid Tweede expertmeeting met GL-politici over het gewenste gewicht van economische vs. humanitaire aspecten van arbeidsmigratie	

Volgens de laatste planning zal het eindrapport vóór de zomer van 2020 verschijnen. In dit rapport zetten wij drie concrete opties uiteen om de toelating van 'niet-kennismigranten' van buiten de EU te verruimen. Om te voorkomen dat (nieuwe en bestaande) arbeidsmigratie uitbuiting en oneerlijke concurrentie in de hand werkt, doen wij hiernaast een reeks voorstellen voor een aanpassing van het Nederlandse arbeidsmarktbeleid.

2.1.5 Circulaire economie

Het project rond de circulaire economie heeft in 2019 niet de gewenste voortgang geboekt. Dat komt mede doordat we besloten hebben om een van de thema's uit dit project – het gebruik van biomassa – verder uit te diepen in een deelproject. Over het gebruik van (houtige) biomassa voor energie woedt namelijk een levendige discussie in de samenleving en ook binnen GroenLinks.

Tijdens de conferentie 'Biomassa – voedsel, grondstof of brandstof', die we samen met Milieunetwerk GroenLinks organiseerden, kwamen voor- en tegenstanders van het gebruik van biomassa voor de opwekking van energie aan het woord. Klimaatwetenschapper Heleen de Coninck en drie GroenLinks-Kamerleden behoorden tot de sprekers. Hoewel niet alle tegenstanders overbr

werden, lukte het om tot een serie aanbevelingen te komen die brede steun genoten onder de 150 deelnemers. Deze aanbevelingen zijn onder door GroenLinks Gelderland gebruikt voor de standpuntvorming over een nieuwe biomassacentrale bij Arnhem.

Rondom de conferentie is een artikel over biomassa en negatieve emissies geschreven voor tijdschrift de Helling, een dossier over biomassa op onze website en een opiniestuk in Het Parool. Zie wbgl.nl/biomassa. Het 2050-scenario 'Bouwen en Wonen' dat onderdeel uitmaakt van het project Circulaire Economie is gepresenteerd tijdens een politiek café van GroenLinks Utrecht over circulair bouwen.

Eind 2019 hebben we een uitgebreide startnotitie over natuurinclusieve kringloopbouw geschreven voor de GroenLinksGesprekken die het partijbestuur organiseerde in de aanloop naar een nieuwe verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer. De notitie behandelt onder meer de bijdrage van de Nederlandse landbouw aan de biodiversiteits- en stikstofcrisis en aan de klimaatcrisis, schetst de noodzakelijke transitie in de landbouw en duidt een aantal politieke instrumenten aan die daarbij kunnen worden ingezet. Zie wbgl.nl/kringlooplandbouw. De notitie is mede gebaseerd op het 2050-scenario 'Voedsel' en op artikelen die Pieter Pekelharing, Jozef Keulartz en Rik Grashoff in 2019 hebben geschreven voor dit project.

Voorgenomen output	Timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
Visie op een circulair Nederland in 2050	Q1, wordt 2020	Inspiratie voor politieke actie. Consistentie in standpunten. Netwerkopbouw.	2 deelscenario's voor 2050 zijn voltooid, het derde niet.	
Artikelen over de transitie die nodig zijn voor de overgang naar een circulaire economie.	Q2, wordt 2020	Voorstellen voor politieke actie op diverse niveaus.	2 artikelen zijn geschreven, 2 ontbreken nog.	
Slotpublicatie en bijeenkomst.	Q2, wordt 2020	Zie boven.	Vertraagd.	
			Deelproject biomassa, inclusief conferentie mei 2019 met 150 deelnemers, Helling-artikel, opiniestuk en webdossier. GroenLinks-politici beter geïnformeerd over dilemma's en voorwaarden bij bio-energie.	
			Notitie <i>Natuurinclusieve kringlooplandbouw</i> voor GroenLinksGesprekken over duurzame landbouw. Gebruikt voor inhoudelijke voorbereiding van 2 bijeenkomsten met ca. 200 GroenLinks-leden in aanloop naar verkiezingsprogramma Tweede Kamer, alsmede voor digitaal debat.	

2.1.6 Geldstelsel en verduurzaming

Hoewel iedereen er praktisch elke dag mee te maken heeft, beschouwen de meeste mensen het financiële systeem als een zwarte doos: blind voor wat er binnen gebeurt. Desondanks is de discussie over de inrichting van ons geldstelsel de laatste jaren stevig opgelaaid. Na een parlementair debat, onder anderen geïnitieerd door de acteurs van De Verleiders, kreeg de WRR de opdracht een rapport op te stellen over de houdbaarheid van ons financieel-monetaire stelsel. Dat rapport, dat in 2019 onder de titel 'Geld en schuld' verscheen, leidt tot nieuwe politieke debatten in 2020.

Een van de aspecten die in het WRR rapport minder aan bod komen is de relatie tussen de inrichting van ons monetair-financieel systeem en de klimaatopgave. Daarom is het Wetenschappelijk Bureau GroenLinks een project gestart om specifiek hiernaar te kijken. Naast de directe financiering van (niet-)duurzame activiteiten spelen de gebrekkige weerbaarheid en het gebrek aan langetermijnperspectief een rol bij het achterblijven van financiering voor verduurzaming. In het rapport, dat begin 2020 zal verschijnen, gaan we in op de vraag of en hoe het financieel-monetaire systeem aangepast moet worden.

In een eerste hoofdstuk beschrijven we de bestaande situatie, het tweede hoofdstuk schetst een toekomstbeeld van een duurzaam en weerbaar monetair-financieel systeem en het derde en laatste hoofdstuk doet twaalf aanbevelingen voor hervormingen op de korte termijn.

Voorgenomen output	Timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
Projectplan voor onderzoek afgerond en goedgekeurd	Q1	Heldere opzet met doelstelling en resultaten, budget en planning vastgelegd	Gestructureerde werkwijze gedurende het project, met duidelijke focus op bruikbaarheid van resultaat	
Minimaal 3 achtergrondartikelen over het geldstelsel	Q4	Discussie binnen GroenLinks over geldstelsel staat op de agenda binnen GroenLinks	3 achtergrondartikelen gepubliceerd	
Opinieartikel van betrokken expert/politicus op basis van woonvisie	Q3	GroenLinkse visie op financieel-monetaire stelsel	Opinieartikel is geschreven, ondertekend door Dirk van Hoorn en Robert Bodegraven, aangeboden aan FD maar niet gepubliceerd.	
Concrete voorstellen die GroenLinks politici kunnen lanceren	Q4	Wetsvoorstellen, amendementen, vragen. GroenLinks wordt herkend als de partij met oplossingen voor financieel-monetaire vraagstukken.	Uitgesteld tot in 2020	
Slotpublicatie en presentatie	Q4	Visie en aanbevelingen gedeeld met GroenLinks politici	Uitgesteld tot in 2020	

2.2 Overige projecten

2.2.1 Masterclasses

 Wetenschappelijk Bureau GroenLinks @WBGroenLinks 30 okt 2019
Masterclass 3 is gestart! @BramvanOjikGL over #GroenLinks op het internationale toneel. "Als we het hebben over humanitaire missies, gaat het om kwesties van leven en dood. Dus is het belangrijk dat de afweging zorgvuldig wordt gemaakt."

In 2019 hebben we een reeks van vijf masterclasses georganiseerd over het gedachtegoed van GroenLinks. Hoe onderscheidt ons gedachtegoed zich van andere politieke stromingen? Wat is er 'groen' en wat is er 'links' aan de partij? Hoe heeft het gedachtegoed zich ontwikkeld en hoe kijken we naar de toekomst? Samen met ervaren politici, actieve bestuurders en betrokken denkers zijn we in gesprek gegaan over wat groene en linkse politiek eigenlijk onderscheidt. De lezingen waren voor leden en sympathisanten van GroenLinks. Alle lezingen zijn gefilmd. Deze video's worden gepubliceerd op onze website.

Lezingen en sprekers

Dit zijn de lezingen die zijn gegeven:

Woensdag 2 oktober 2019

Grenzen aan de groei?

Duurzaamheid, milieu en klimaat

Wijnand Duyvendak, Lot van Hooijdonk, Youth for Climate

Woensdag 16 oktober 2019

Betuttelen of bevrijden?

De sociale agenda

Tom van der Lee, Linda Voortman, Pauline Schipper

Woensdag 30 oktober 2019

Over de grens!

GroenLinks op het internationale toneel

Bram van Ojik, Farah Karimi, Daniëlle Hirsch

Woensdag 13 november 2019

Hokjes bouwen of bubbels breken?

Identiteit, diversiteit en inclusie

Andrée van Es, Melody Deldjou Fard, Keklik Yücel

Dinsdag 26 november 2019

Burgers aan de macht!

Zeggenschap, zelfbestuur en democratisering

Dick Pels, Rutger Groot Wassink, Socrates Schouten

Aantal bezoekers

170 mensen hebben zich via de website aangemeld voor één of meerdere masterclasses. Een deel van de mensen kwam uiteindelijk niet naar de masterclass waar ze zich voor hadden aangemeld.

duboi
REGISTERAC
Amsterdam, 2
paraaf voor identif

Waardering bezoekers

Na afloop van de laatste masterclass hebben we per e-mail feedback gevraagd aan de bezoekers en we hebben gevraagd de masterclasses die ze hadden bijgewoond te beoordelen met een cijfer.

Grenzen aan de groei	7,3
Betuttelen of bevrijden	7,1
Over de grens	6,7
Hokjes bouwen of bubbels breken	6,7
Burgers aan de macht	7,3

De feedback van de bezoekers wordt gebruikt als input voor de masterclasses van 2020.

2.2.2 Verkiezingsprogramma

Halverwege 2019 is de programmacommissie van start gegaan voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021. Het wetenschappelijk bureau is hier nauw bij betrokken. Robbert neemt deel als commissielid en Hans is aangesloten bij de commissie als secretaris en penvoerder. Daarnaast ondersteunen alle projectleiders van het wetenschappelijk bureau de commissie met inhoudelijke verkenningen op deelt thema's. Het verkiezingsprogramma zal naar verwachting in december 2020 worden afgerond.

2.2.3 Hellingproef

Hellingproef is het jong wetenschappelijk bureau van GroenLinks. In 2019 hebben de jong volwassenen van Hellingproef een aantal mooie evenementen georganiseerd. Met een bijna geheel nieuw bestuur is hard gewerkt aan het ontwikkelen van een nieuwe koers voor de komende jaren. De ambitie bleef daarbij onverminderd om jong volwassenen in de leeftijdscategorie 25-25 jaar een plek te bieden binnen het GroenLinks-netwerk waar zij terecht kunnen voor verdieping en achtergronden bij actuele politieke thema's. Het verbinden van politieke vraagstukken met wetenschappelijke inzichten behoorde ook in 2019 tot de kern van het werk van Hellingproef.

Nieuw afgelopen jaar was de strategische keuze om meer aansluiting te zoeken bij de koers van het wetenschappelijk bureau, en om waar mogelijk samen te werken. Twee thema's stonden centraal: technologiepolitiek en het gedachtengoed van GroenLinks. Binnen het eerste thema zijn onder andere twee werkbezoeken aan tech startups georganiseerd.

Daarnaast heeft Hellingproef meegewerkt aan een reeks masterclasses over het GroenLinkse gedachtengoed. Het dertigjarig bestaan van de partij bood hiervoor de uitgelezen kans. Naast deze activiteiten organiseerde Hellingproef in 2019 traditiegetrouw het politiek diner en een symposium met zusterpartijen Jong Wiardi Beckman Stichting en Route66 (het talenprogramma van D66) over ecomodernisme waarin de rol van technologische innovaties in het verduurzamen van onze maatschappij werd bediscussieerd.

Naast het organiseren van activiteiten is volop nagedacht over de verdere professionalisering van Hellingproef. Hierin zijn de eerste stappen gezet waar in 2020 op verder kan worden gewerkt. Aandachtspunten hierbij zijn communicatie en ledenbinding.

2.2.4 GEF

De Green European Foundation (GEF) is een onafhankelijke stichting verbonden aan de Europese Groene Partij (EGP). Het wetenschappelijk bureau van GroenLinks is sinds de oprichting hiervan bij de GEF betrokken. De directeur van het wetenschappelijk bureau onderhoudt de contacten met de GEF. Daartoe bezoekt hij minimaal drie à vier keer per jaar bijeenkomsten van de GEF in Brussel of elders.

In 2018 was het wetenschappelijk bureau bij zes bijeenkomsten van de GEF aanwezig. Deze bijeenkomsten gingen over Europese groene politiek en besprekingen over thematische prioriteiten van de GEF.

Het wetenschappelijk bureau levert, als een van de grootste leden van de GEF, inhoudelijke bijdragen aan het werk van de GEF. Waar mogelijk en gewenst werkt het wetenschappelijk bureau met de GEF samen in transnationale projecten. In 2019 werd een transnationaal project over technologie uitgevoerd. Voor twee nieuwe transnationale samenwerkingsprojecten zijn aanvragen ingediend.

Voorgenomen output	Timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
Aanwezigheid bij minimaal 75 % vergaderingen GEF	Q4	Vertegenwoordiging van WB is aanwezig en levert actief input op de agenda	Gerealiseerd	
Indiening van minimaal 2 projecten voor transnationale samenwerking	Q4	Indiening bij call for proposals	Gerealiseerd	

3. Organisatie

In 2019 is een projectmatige structuur en werkwijze gevolgd. Medewerkers stellen projectplannen op, monitoren voortgang, sturen op indicatoren en bewaken kwaliteit, budget en planning. Het team van het wetenschappelijk bureau is in 2019, na aanvankelijke wisselingen, op stabiele sterkte gekomen. Met twee vaste project- en onderzoeksleiders, twee tijdelijke project- en onderzoeksleiders, een hoofdredacteur van het tijdschrift de Helling, een communicatiemedewerker, een (vrijwillige) medewerker secretariële ondersteuning en een wisselend aantal stagiairs en vrijwilligers is er een goede basis voor verdere ontwikkeling van het bureau.

Voorgenomen output	Timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
Ingerichte en toegeruste projectorganisatie	Q 4	Werkzaamheden en activiteiten van het WB nemen toe in kwantiteit en kwaliteit.	Projectmatige werkwijze ingevoerd, nieuwe projecten gestart, lerende organisatie	

4. Financiën

In 2019 is de zoektocht naar verdere diversificatie van inkomsten voortgezet. Op een call for proposals van de Green European Foundation (GEF) zijn twee projectvoorstellen ingediend. Projectgebonden financiering is hiermee een belangrijke stap op weg naar verbreding van de inkomsten.

In 2019 hebben we een onderbesteding op personeelskosten en (dus) op enkele projectkosten gehad. Dat is het gevolg van niet ingevulde vacatures. Gedurende de eerste helft van 2019 kwam het team op volle sterkte. De kleine onderbesteding is deels als bestemmingsreserve aan de begroting 2019 toegevoegd (zie hiervoor het Financieel Jaarverslag).

Voorgenomen output	timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
1 project waarvoor een externe financier wordt gevonden	Q 4	Voldoende matchfunding (minimaal 15K) voor de start van een extra project in 2018	Projectvoorstel gehonoreerd.	

5. Communicatie en marketing

5.1 Tijdschrift de Helling

In 2019 plukte de Helling de vruchten van de restyling van het blad die eind 2018 is gerealiseerd. We hebben diverse marketingacties uitgevoerd. Zo hebben we een klein aantal leden van GroenLinks en oud-abonnees een gratis exemplaar toegestuurd of een aanbod gedaan om de Helling een maand gratis online te lezen. Daarnaast hebben we veel face-to-face geworven: op het partijcongres, de Raads- en Statenledendag en de Bestuursledendag. Vooral het face-to-face werven leverde heel goede resultaten op.

Netto heeft het tijdschrift in totaal 200 nieuwe abonnees mogen verwelkomen. Deze aanpak zetten we in 2020 voort. De restyling wordt goed gewaardeerd. Er zijn twee opzeggingen geweest om reden van de restyling, verder ontvingen we overwegend complimenten.

Het redactieteam van de Helling is in 2019 flink uitgebreid en deels vervangen. De samenstelling sluit aan bij de pijlers die in de redactieformule zijn vastgelegd: elke pijler wordt vertegenwoordigd door een lid van de redactie. Hierdoor beschikken we als redactie over een breed netwerk en inzicht in de actuele discussies op de verschillende thema's die we in de Helling belichten.

Inhoudelijk sluit het tijdschrift beter aan op het werk van het WB. Drie van de vier nummers die in 2019 verschenen, bevatten een dossier over een project van het WB: wonen, arbeidsmarkt en de slimme stad. Artikelen die geschreven waren in het kader van de projecten, vonden in verkorte vorm een plek in het tijdschrift.

Voorgenomen output	Timing	Voorgenomen outcome	Resultaat	
Marketingactiviteiten voor het tijdschrift	Q1, 2, 3 en 4	Netto groei van het aantal abonnees met 300	Netto groei van 200 abonnees (bruto 300)	
Het tijdschrift sluit beter aan bij de activiteiten van het WB	Q1, 2, 3, 4	Tijdschrift draagt bij aan versterking van het groene en linkse gedachtegoed	Elke editie publiceert de Helling een dossier over een project van het WB. De inhoudelijke kwaliteit van artikelen verbetert en wordt relevanter door altijd de link te maken met de politieke praktijk van GroenLinks.	

5.2 Green European Journal

Ook in 2019 heeft de Helling samengewerkt met de Green European Journal. We hebben twee keer een artikel uit de GEJ laten vertalen en gepubliceerd in de Helling, en er was regelmatig overleg tussen de hoofdredacteuren. De GEJ heeft verschillende artikelen uit de Helling in het Engels vertaald en online gepubliceerd.

5.3 Website

De website heeft in 2019 een abonneerversie gekregen (paywall). Hiermee is het mogelijk geworden om ook een online abonnement op tijdschrift de Helling af te nemen. Het grootste deel van de artikelen uit tijdschrift heeft het label 'premium'. Ze zijn dus gedurende dat kwartaal alleen toegankelijk voor abonnees.

Verder zijn we eind 2019 gestart met het oppakken van kleine verbeteringen rondom de website. Naast de artikelen uit de edities van tijdschrift de Helling hebben we in 2019 ruim twintig webartikelen gepubliceerd over uiteenlopende onderwerpen.

In 2019 is de website 104.372 keer bezocht. Met uitzondering van de homepage en andere overzichtspagina's zijn deze pagina's het meest bezocht:

1. Municipalisme	3.616 pageviews
2. Vacatures	2.642 pageviews
3. Zes mythes over wonen doorgeprikt	2.470 pageviews
4. Over ons	3.277 pageviews
5. Masterclasses	2.785 pageviews

WETENSCHAPPELIJK BUREAU GROENLINKS

Home Onderwerpen Onderzoek Tijdschrift Publicaties Agenda Over ons

Landbouw op de schop

Naar een duurzame voedselproductie

Richting 2050 moeten circa tien miljoen mensen worden gevoerd. De kans is een nieuwe groene revolutie zo te laten plaatsvinden dat de voedselproductie duurzaam wordt. Dat laatste is nu nog lang niet het geval. Immers, alle maatschappelijke en politieke maatregelen die worden genomen om de landbouw te verbeteren, leiden tot een verhoging van de voedselproductie.

Sinds kort bestaan er bij het ministerie van Landbouw en Natuur drie werkgroepen die samenwerken aan een strategie voor de landbouw. Deze werkgroepen zijn: de werkgroep 'Landbouw en Natuur', de werkgroep 'Landbouw en Milieu' en de werkgroep 'Landbouw en Maatschappij'. Deze werkgroepen zijn opgericht om de landbouw te verbeteren en de voedselproductie te verhogen.

Anno 2018

Tegenwoordig worden er in Nederland ongeveer 100 miljoen kilo voedsel geproduceerd. Dit is een record. Het is een record dat is ontstaan door de toename van de bevolking en de toename van de consumptie. Het is een record dat is ontstaan door de toename van de productie van voedsel.

Meer mensen - in 2050 is de wereldbevolking volgens de laatste VN prognose ongeveer 9,6 miljard - en meer voedsel zullen er zijn. Het is een record dat is ontstaan door de toename van de bevolking en de toename van de consumptie. Het is een record dat is ontstaan door de toename van de productie van voedsel.

Nederland heeft de grootste landbouwsector van de wereld. Volgens de laatste cijfers van de CBS heeft Nederland in 2018 een landbouwsector van 100 miljard.

dubois
REGISTERACCOU

Amsterdam, 27

paraaf voor identificat

5.4 Andere kanalen

Het afgelopen jaar hebben we ons bereik op de sociale media Twitter en Facebook verder vergroot. Op Twitter zijn we door de grens van 3.000 volgers gegaan. In 2019 zijn we zeer actief geweest met wekelijkse bijdrages op Facebook en Twitter en maandelijkse bijdrages op Plek en Slack. Daarnaast hebben we ongeveer tweewekelijks bijdrages geleverd voor de Jouw Weekupdate van GroenLinks.

dubois
REGISTERACC

Amsterdam, 2

paraaf voor identifi

5.5 Huisstijl

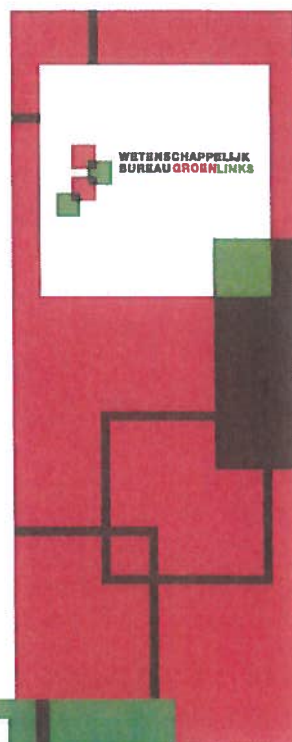
Het doorvoeren van de naamsverandering en het ontwikkelen van de huisstijl heeft de hoogste prioriteit gekregen. Alle communicatie uitlatingen hebben nu de juiste, professionele uitstraling. De huisstijl is ontwikkeld door Grif ontwerp, een vormgever uit Utrecht. De huisstijl is in 2019 vrijwel volledig geïmplementeerd.

**WETENSCHAPPELIJK
BUREAU GROENLINKS**

030 239 99 00
info@wetenschappelijkbureaugroenlinks.nl

St. Jacobsstraat 12, 3511 BS Utrecht
Postbus 8008, 3503 RA Utrecht
www.wetenschappelijkbureaugroenlinks.nl

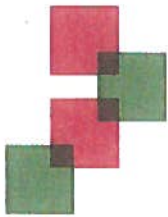
WETENSCHAPPELIJK
BUREAU GROENLINKS

Amsterdam, 2020
paraaf voor ident

6. KPI's

Activiteit	Doel 2019	Resultaat
Langetermijnvisieontwikkeling	8	
Korte termijn rapportages	2	
Verkiezingsprogramma ontwikkeling	1 (optioneel)	
Kennisontwikkeling modules	2	
Netto groei tijdschrift de Helling	+ 300	
Fellowships structuur	Opgezet en eerste 10 leden	
Project financiering	40 K	
PPC <> WB doelstelling	Structuur ingericht	
Integrale communicatie	Ingericht	

7. Financieel verslag

Zie bijlage.

BIJLAGE II Activiteitenverslag DWARS 2019

JAARVERSLAG 2019

INLEIDING

Tweeduizendnegentien was een mooi jaar voor DWARS. We hebben ook dit jaar weer tal van gezellige en politieke activiteiten georganiseerd. Ook hebben we twee belangrijke campagnes succesvol afgerond, namelijk de campagnes voor de verkiezingen van de Provinciale Staten en het Europees Parlement. We hebben voorbereidingen getroffen voor nieuwe huisvesting en een nieuw politiek programma. In dit jaarverslag kun je nog veel meer lezen over wat DWARS wel en niet heeft gedaan in 2019. We wensen je veel leesplezier!

EVENEMENTEN

Activiteiten

Door de groei van de vereniging heeft DWARS in 2019 ingezet op het organiseren van vooral grote activiteiten. Zo is de tweemaandelijks ledenborrel afgeschaft, omdat deze activiteit zelden veel deelnemers trok. Tijdens evenementen werd in steeds grotere mate gelet op inclusiviteit. Dit is gedaan door aandacht te besteden aan diversiteit in sprekers, door het toegankelijk maken van activiteiten voor mensen met een fysieke beperking en door het letten op toegankelijk taalgebruik. Om de groei van aanwezigen op congressen in goede banen te leiden is onderzoek gedaan of alternatieve en elektronische stemmethoden wenselijk en haalbaar zijn.

Scholing

In 2019 is er sprake geweest van een breed scholingsaanbod. Voor zowel nieuwe als ervaren DWARSers waren er verschillende scholingsmogelijkheden. Hierbij was er aandacht voor scholingstrajecten zoals DWARS 101, DWARS op weg en het PJO-Parlement. Ook zijn er 5 masterclasses geweest over verschillende onderwerpen.

De DWARS Academy heeft in 2019 opnieuw een grote rol gehad in het scholingsprogramma van DWARS. Er zijn door de Academy niet alleen trainingen gegeven aan verschillende organen van DWARS, maar ook tijdens landelijke DWARS-evenementen. Er zijn nieuwe trainers aangenomen en opgeleid. Ook heeft de Academy een professionaliseringsslag doorgemaakt, door o.a. een kernteam aan te stellen.

De banden tussen afdelingen en landelijk zijn in 2019 waar nodig versterkt. Zo is er nu een whatsappgroep met afdelingsvoorzitters. Ook is er gewerkt aan het uiteten van waardering naar de afdelingen toe, door middel van bijvoorbeeld de 'Afdeling van de Maand'. Er is ingezet op professionalisering van de afdelingen door middel van goede scholing en regelmatige uitwisseling. Verder is het afdelingenhandboek verbeterd. Inmiddels heeft bijna elke afdeling een eigen bankrekening en een kascommissie.

Internationaal

Er zijn in 2019 twee tweedaagse reizen geweest naar het Europees Parlement in Brussel. Hierdoor hebben meer dan 80 DWARSers de kans gehad om op een directe manier in contact te komen met Europese politiek en hoofdrolspelers in de groene politiek zoals Kim van Sparrentak en Bas Eickhout. In april heeft een activiteit in Madrid plaatsgevonden, waar DWARSers aan meegedaan hebben.

Contact houden met de FYEG en individuele deelorganisaties van de FYEG is een belangrijke tijdsbesteding voor de internationaal secretaris. Er is consequent veel contact geweest. Dit heeft een positief effect gehad op samenwerkingen en de band tussen de verschillende organisaties versterkt. Onderdeel hiervan was het bezoeken van activiteiten zoals het zomerweekend van Jong Groen of de General Assembly van de FYEG.

In het afgelopen jaar hebben er verschillende gesprekken plaatsgevonden over de mogelijkheid om DWARS te laten aansluiten bij vergaderingen van de Europese fractie van GroenLinks. Dit heeft geresulteerd in een uitnodiging voor de internationaal secretaris bij een vergadering die in 2020 zal plaatsvinden.

INHOUD EN IMPACT

Themacampagnes

De afgelopen jaren heeft DWARS een aantal thema's aangekaart door middel van themacampagnes. De themacampagnes, zoals de themacampagne over XTC in het voorjaar, bleken wisselend succes te hebben en zijn daarom uitgebreid geëvalueerd. Afgelopen jaar hebben we daarop besloten om aan de slag te gaan met speerpunten in plaats van themacampagnes. Speerpunten zijn thema's waar DWARS zich een heel jaar of zelfs meerdere jaren over blijft uitspreken in veel verschillende typen uitingen.

Verkiezingscampagnes

In 2019 zijn twee succesvolle campagnes gedraaid voor de Provinciale Staten en het Europees Parlement. DWARS heeft bij beide verkiezingen campagnes voor jonge, DWARSe kandidaten gevoerd. Bij de Provinciale Statenverkiezingen waren er meer dan vijftig DWARSe kandidaten waar je op kon stemmen, ook bij de Europese Parlementsverkiezingen waren er drie DWARSe kandidaten: Kim van Sparrentak, Eline van Nistelrooij en Jeroni Vergeer. De campagnecommissie heeft zowel on- als offline campagne gevoerd samen met deze DWARSe kandidaten en de afdelingen. Uiteindelijk is Kim van Sparrentak met een daverende hoeveelheid voorkeursstemmen verkozen tot een van de drie GroenLinkse parlementsleden in Europa.

Mediaoptredens en contact met pers

In 2019 is DWARS regelmatig in het nieuws geweest. Hoogtepunten in de landelijke media waren 5 opiniestukken, 2 optredens in talkshows en 1 krantenartikel over het standpunt van DWARS over studiefinanciering. Daarnaast heeft DWARS gereageerd op het nieuws in tal van artikelen, radioprogramma's en reportages. Ook zijn er veel artikelen geschreven over DWARSers in lokale media.

Communicatie extern

Via verschillende sociale media kanalen (Facebook, Instagram en Twitter) heeft DWARS haar activiteiten gepromoot en zich politiek uitgelaten. In het kader van de toegankelijkheid is zoveel mogelijk informatie die gedeeld is op sociale media ook gedeeld op onze eigen website. Door middel van vaste rubrieken als de stelling van de week en het toepassen van de huisstijl liet DWARS een herkenbaar en consistent beeld achter.

OverDWARS

OverDWARS, het online ledenmagazine van DWARS, was ook in 2019 een goede laagdrempelige plek om jongeren in aanraking te brengen met het schrijven van stukken. Vanuit de redactie zijn meerdere nieuwe initiatieven gekomen om content te maken en om leden aan te trekken.

Ledenwerving en ledenbinding

In 2019 zijn de nieuwe ledenavonden in een nieuw jasje gestoken, waardoor er meer mogelijkheid is tot interactie met nieuwe leden. Verder is de frequentie van het traject DWARS 101 (voorheen Politieke Ontgroening) omhoog gegaan. Dit traject wordt nu ongeveer drie keer per jaar aangeboden. Het grootste ledenwervingsevenement, de zomertour, is uitgebreid waardoor onze zichtbaarheid op hogescholen vergroot is.

Inclusiviteit en toegankelijkheid

Het landelijk bestuur van DWARS heeft in 2019 bij het aanstellen van kaderleden op het voorkeursbeleid gelet. Daarnaast wordt bij het overwegen van een locatie altijd de fysieke bereikbaarheid en rolstoeltoegankelijkheid meegenomen. DWARS communiceert zo veel mogelijk op een gemakkelijk taalniveau. Dit om ook de toegankelijkheid van de taal binnen DWARS te garanderen. In 2019 is een aantal documenten dyslexievriendelijk uitgebracht. Op deze manier zorgen we ervoor dat meer mensen onze stukken kunnen lezen.

Samenwerking GroenLinks

DWARS heeft veel samengewerkt met GroenLinks. De banden zijn tijdelijk onder druk komen te staan door de verhuizing. Hierdoor was het nodig opnieuw gesprekken te voeren over de kosten die DWARS betaalt aan GroenLinks voor huisvesting. Op het afdelingenweekend is er met de afdelingsbesturen gewerkt aan plannen om de banden met de lokale GroenLinks-afdelingen te versterken.

DWARS heeft zich in 2019 uitgesproken tegen het leenstelsel, een systeem van studiefinanciering dat oorspronkelijk werd gesteund door GroenLinks. Een motie van DWARS om binnen de partij de discussie over dit stelsel aan te wakkeren is aangenomen op het congres van GroenLinks op 16 februari. Deze motie heeft bijgedragen aan de druk op de partij om dit standpunt te heroverwegen. Op 13 mei heeft GroenLinks afstand genomen van het leenstelsel, nadat woordvoerder Zihni Özdil zich kort daarvoor al uitsprak tegen dit stelsel. Hiermee komt een einde aan een meningsverschil tussen DWARS en GroenLinks dat jaren heeft bestaan.

Op het congres van GroenLinks heeft DWARS zeven amendementen op het Europees Verkiezingsprogramma ingediend. Drie van deze amendementen zijn aangenomen. Twee opiniestukken die DWARS schreef hadden een lijn die inhoudelijk verschillend was dan die van GroenLinks.

Samenwerking jongerenorganisaties

Er heeft veel samenwerking plaatsgevonden met andere Politieke Jongerenorganisaties. Er zijn meerdere manifesten gepresenteerd: het vluchtelingenmanifest, het artikel 21-manifest en een oproep om de woningmarkt te herstellen. Ook was DWARS onderdeel van Coalitie-Y, een brede coalitie die opkomt voor jongeren. Tot slot werkten we samen bij een gesprek met minister Knops over participatie van jongeren in de democratie.

Er heeft dit jaar geen reis plaatsgevonden naar de Klimaatconferentie met de Jonge Klimaatbeweging en Jongeren Milieu Actief omdat de locatie van deze conferentie, Chili, te ver weg was. De conferentie werd verplaatst naar Madrid, maar dit was zo kort dag dat het niet mogelijk was alsnog een reis te organiseren.

LANDELIJKE ORGANISATIE

Inhoudelijke commissies

Ook in 2019 hebben de inhoudelijke commissies bijgedragen aan het interne debat van DWARS. Niet alleen door middel van discussie en gesprekken binnen de commissies zelf, maar ook door verschillende activiteiten en inhoudelijke avonden te organiseren over actuele thema's of onderwerpen die relevant zijn voor onze vereniging. Daarnaast hebben de inhoudelijke commissies flink wat input geleverd op het nieuwe politiek programma waar de programmacommissie mee aan de slag is geweest.

Om de samenwerking tussen de inhoudelijke commissies en de afdelingen te versterken, zijn de voorzitters en secretarissen van de commissies tweemaal in het jaar bijeen gekomen met de afdelingsvoorzitters. Ze hebben daarbij kennis gemaakt en een training gevolgd om de organisatie van discussie- en thema-avonden in de loop van het jaar soepeler te laten verlopen.

Organisatorische commissies

Organisatorische commissies bleven van grote waarde voor DWARS. Waar nodig werd in 2019 gekeken hoe deze commissies efficiënter te werk konden gaan. In het begin van 2019 was er sprake van een volledige en goedlopende reiscommissie en internationale-activiteitencommissie maar het bleek lastig om in de tweede helft van dit jaar hiervoor genoeg leden te werven.

Communicatie intern

De interne communicatiekanalen van DWARS waren Slack, de nieuwsbrief, de notulenspin en de Facebookgroep. Daarnaast was er in 2019 de mogelijkheid voor inhoudelijke discussie online via Kialo. Omdat het programma niet volledig gebruiksvriendelijk en privacy vriendelijk was en omdat dit amper werd gebruikt, is hiermee opgehouden.

Medewerker

DWARS professionaliseerde verder in 2019. Daartoe kreeg de kantoormedewerker van DWARS in 2019 meer uren. Deze werden ingezet om het archief te digitaliseren en het bestuur te ondersteunen in de organisatie van congressen. Daarnaast stuurde de medewerker niet meer naar alle nieuwe leden een welkomstpakket. Bij de aanmelding voor DWARS kregen nieuwe leden de keuze of ze een welkomstpakket wilden ontvangen of dat ze alleen de welkomstbrief via de mail wilden krijgen. Dit is duurzamer en heeft geld gescheeld.

Bestuursstructuur

De bestuursstructuur is in de eerste helft van 2019 geëvalueerd. Hier is een aantal adviezen uit voortgekomen. Zo waren een paar bestuursfuncties overbelast en was het huishoudelijk reglement verouderd. Er is een commissie aangesteld om een nieuw huishoudelijk reglement te schrijven en het vernieuwde huishoudelijk reglement is begin 2020 gepresenteerd.

Financiën en bestuursvergoeding

De financiën stonden er in 2019 goed voor. Sinds juli hebben bestuursleden van DWARS vacatiegeld ontvangen. Wel waren de reserves in het begin van het jaar erg hoog, en daarom is er toen gewerkt aan een plan om de reserves te laten slinken. Helaas konden er uiteindelijk geen nieuwe plannen worden ontwikkeld omdat de kosten voor de toekomstige huisvesting, diensten vanuit GroenLinks en reiskostendeclaraties al flink toenamen. Ook bleken de inkomsten vanuit de subsidie flink lager uit te vallen dan

dubois
REGISTERACC

verwacht. Er is besloten om de komende jaren een klein negatief resultaat in te begroten, met als gevolg dat de reserves de komende jaren zullen slinken. Hierdoor zal DWARS in de toekomst voldoen aan het bestedingscriterium, waardoor een ANBI-status kan worden aangevraagd.

Huisvesting

In 2019 is verder gezocht naar een nieuw onderkomen voor DWARS. Omdat het lastig bleek zelfstandig een nieuwe locatie te vinden, is er na een tussentijds congres besloten mee te verhuizen met GroenLinks naar een nieuw kantoor aan de St. Jacobsstraat. DWARS zal hier naar verwachting ten minste 5 jaar gevestigd zijn. Omdat de ruimtes voor DWARS bij het verlaten van het oude pand aan de Oudegracht 312 nog niet beschikbaar zouden zijn, is er samen met GroenLinks ook gezocht naar een tijdelijke locatie voor DWARS in de eerste helft van 2020.

BUREAU DE HELLING
DEMOCRACY DEVELOPMENT ABROAD

**Bijlage III Activiteitenverslag Democracy
Development Abroad 2019**

dubbo
REGISTRAC
TS
Amsterdam, 2
2020
paraaf voor iden
den;

JAARVERSLAG 2019

ZUIDOOST-EUROPA

BUREAU DE HELLING
DEMOCRACY DEVELOPMENT ABROAD

dubon
REGISTERAC
Amsterdam, 2 2020
paraaf voor identit
an;

Bureau de Helling Democracy Development Abroad
St. Jacobsstraat 12
3511 BS Utrecht
KvK 64501140

T 030-2399900
E [REDACTED]

dubois
REGISTERACQU
Amsterdam, 27 [REDACTED] 020
paraaf voor identificatie

INHOUDSOPGAVE

Gebruikte afkortingen Pagina 2

INLEIDING

Activiteiten Pagina 3

Wereldwijd en Europees netwerk Pagina 4

Organisatie Pagina 4

ZUIDOOST-EUROPA

Inleiding Pagina 6

Noord-Macedonië Pagina 7

Turkije Pagina 12

Servië & Montenegro Pagina 17

Multilateraal jongeren Pagina 20

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

CDN	Cooperation and Development Network Eastern Europe
DOM	Democratic Renewal of Macedonia
EGP	European Green Party
ENOP	European Network of Political Foundations
FYEG	Federation of Young European Greens
GEF	Green European Foundation
GYG	Global Young Greens
HBS	Heinrich Böll Stiftung

dub
REGISTER

Amsterdam,

paraaf voor ide

20

2

BUREAU DE HELLING DEMOCRACY DEVELOPMENT ABROAD

INLEIDING

Stichting Bureau De Helling Democracy Development Abroad, afgekort DDA, is sinds januari 2016 de stichting die door GroenLinks is aangewezen als neveninstelling om zich bezig te houden met democratiseringswerk in het buitenland. Dergelijke internationale activiteiten vinden reeds sinds de jaren '90 plaats vanuit GroenLinks, in verschillende bestuurs- en organisatievormen. Op 1 januari 2016 is een eigen rechtspersoon opgericht met de naam Bureau de Helling Democracy Development Abroad.

Het doel van DDA is om internationaal bij te dragen aan de versterking van goed functionerende pluralistische democratieën. Specifiek doet zij dit door de politieke slagkracht van groene linkse partners te versterken. Middels de strategische inzet van vier instrumenten (trainen, adviseren, projectfinancieren en verbinden) werkt DDA samen met een partner aan het tot stand brengen van een actieve, goed gestructureerde organisatie met een coherent groen, sociaal en progressief programma. Concreet wordt bijgedragen aan de versterking van vijf capaciteiten: commitment, coherentie, relevantie, netwerk en aanpassingsvermogen. Hierbij heeft DDA specifiek aandacht voor de doelgroepen jongeren en vrouwen, vanuit de overweging dat een actieve rol voor minderheden bevorderend is voor de ontwikkeling van een democratische partij als geheel.

ACTIVITEITEN

DDA wordt volledig gefinancierd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Buitenlandse Zaken vanuit het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP), en is actief in drie regio's:

1. Zuidoost-Europa. Het gaat hierbij in het bijzonder om (mogelijke) toetredingslanden van de Europese Unie. In deze regio is DDA actief in Noord-Macedonië en Turkije. DDA kiest er hierbij specifiek voor om de samenwerking aan te gaan met stichtingen of verenigingen met het karakter van een groene denktank.
2. Het Oostelijk Partnerschap. Dit richt zich op Wit-Rusland, Moldavië, Oekraïne, Georgië, Armenië en Azerbeidzjan. Met deze landen heeft de EU partnerschappen opgesteld die tot doel hebben een democratisch functioneren te bevorderen en sociaal-economische ontwikkeling te versterken. De partnerschappen zijn niet uniform in hun ontwikkeling. In het Oostelijk Partnerschap ondersteunt DDA met name activiteiten in Oekraïne, en werkt zij samen met het Cooperation and Development Network Eastern Europe (CDN) aan multilaterale activiteiten voor groenlinkse jongeren.

dubbe
REGISTRATIE

Amsterdam,

paraaf voor id

20

3

BUREAU DE HELLING

DEMOCRACY DEVELOPMENT ABROAD

3. Shiraka / het Zuidelijk Partnerschap. Na de Arabische Lente (2010) zijn door EU-landen programma's opgezet om ook in het Midden-Oosten en Noord-Afrika positieve veranderingen te ondersteunen. Nederland draagt daar aan bij door het Shiraka programma (Arabisch voor Partnerschap). Ook hier richt DDA zich op organisaties, personen en partijen die geïnteresseerd zijn in of actief zijn op het terrein van groen en sociaal beleid, in Marokko, Tunesië en Libanon.

WERELDWIJD EN EUROPEES NETWERK

DDA verricht haar werkzaamheden binnen een breder wereldwijd netwerk van gerelateerde organisaties en overkoepelende netwerken. Zo is DDA actief lid van het European Network of Political Foundations (ENoP), waarbinnen democratiserings-stichtingen uit alle politieke families samenkomen. Binnen de groene familie onderhoudt DDA nauw contact met de Global Greens, de European Green Party (EGP), de Federation of Young European Greens (FYEG) en de Green European Foundation (GEF). DDA is met name actief in deze netwerken met het doel (potentiële) groene partners te ontmoeten, connecties tussen diverse organisaties en personen te bewerkstelligen, activiteiten tussen verschillende organisaties te stroomlijnen en goed inzicht te blijven houden in de wereldwijde en Europese groene politieke ontwikkelingen. Met deze doelen voor ogen werkt DDA tevens samen met de zusterstichtingen Heinrich Böll Foundation (Duitsland) en Green Forum (Zweden).

ORGANISATIE

DDA heeft een stichtingsbestuur, dat op 31 december 2019 werd gevormd door Gebke van Gaal (voorzitter), Jaap Wortel (penningmeester) en Jeroen Postma (algemeen bestuurslid). De staf bestond op 31 december 2019 uit 1.87 FTE.

ZUIDOOST-EUROPA

duboi
REGISTERAC

Amsterdam, 20
paraaf voor identi

5

INLEIDING

Voor de Westelijk Balkan was in 2019 de belangrijkste vraag of de EU het toetredingsproces tot de EU met enige vaart op zou pakken. De Europese Commissie had aanbevolen om toetredingsgesprekken aan te gaan met Albanië en Noord-Macedonië. Er bestonden tussen de EU-leiders grote verschillen van mening over eventuele hervormingen van het toetredingsproces. Ook nationaal politieke overwegingen van onder andere electorale aard speelden een rol. Uiteindelijk waren het Frankrijk en Nederland die een start blokkeerden. Een grote teleurstelling voor de pro-Europese politici die zich geconfronteerd weten met toenemende politiek geografische inmenging vanuit Rusland, Turkije en China. De Europese Groenen spraken zich krachtig uit voor voortzetting van integratie van de Westelijke Balkan in de Europese Unie.

DDA IN ZUIDOOST-EUROPA

Bureau de Helling DDA concentreert haar werkzaamheden in Zuidoost Europa middels bilaterale programma's op samenwerking met groene stichtingen in Noord-Macedonië (Zelen Institut, Green Institute) en Turkije (Yesil Dusunce Dernegi, Green Thought Association.) Onderzocht is in het verslagjaar of het aangaan van samenwerking in Servië en/of Montenegro past bij de aanpak en mogelijkheden van DDA. Daarnaast is er sprake van ondersteuning van multilaterale samenwerking en activiteiten in het kader van de European Green Party (EGP), de Federation of Young European Greens en het Cooperation and Development Network Eastern Europe (CDN).

SAMENVATTING

Instrumenten

Projectfinanciëren, Trainen & Adviseren

Capaciteiten

Coherentie & Relevantie

Highlights

- DOM ondersteunt winnende presidentskandidaat
- Meerjarenstrategie opgesteld
- Drie thematische conferenties met veel media-aandacht
- Congres kiest nieuwe partijvoorzitter

PARTNER

In Noord-Macedonië werkt DDA samen met het in 2016 opgerichte Green Institute (Zdruzenie Zelen Institut), verbonden aan de politieke partij Democratic Renewal of Macedonia (DOM).

POLITIEKE CONTEXT

Stond heel 2018 in het teken van een historisch akkoord met Griekenland over de wijziging van de landsnaam en het hierover gehouden referendum, in het jaar 2019 was het zo begeerde begin van toetredingsgesprekken tot de EU het voornaamste politieke onderwerp. Voor de meer-partijencoalitie onder leiding van de sociaaldemocratische minister-president Zoran Zaev was de blokkade door Frankrijk en Nederland op de EU-top van juli in Poznan een bijzonder bittere pil. Nederland hief haar bezwaren tegen Noord-Macedonië op maar een EU-overeenstemming werd in 2019 niet meer bereikt.

De EU bleef krachtig aandringen op onder andere sterke hervormingen in het openbaar ministerie; een schandaal waarbij de speciaal aanklager voor georganiseerde misdaad betrokken zou zijn wordt nu onderzocht, ook op eventuele betrokkenheid vanuit regeringskringen. Door minister-president Zaev is aangedrongen onthullingen en beschuldigingen gedegen te onderzoeken.

Voor velen in Noord-Macedonië zelf gaan de belofte en ingezette hervormingen veel te traag. Op sociaaleconomisch terrein als ook in de strijd tegen de corruptie wordt te weinig vooruitgang geboekt. Debet daaraan is de noodzakelijke aandacht voor het EU-toetredingsproces en de tijdrovende afstemming die nodig is in de regeringscoalitie. De partijpolitiek via etnische lijnen compliceert deze besluitvorming. DOM is met twee parlementariërs vertegenwoordigd in het parlement en maakt deel uit van de regeringscoalitie. Ook levert de partij, naast de politiek benoemde staatssecretaris voor milieu, enkele uitvoerende hoofden van diensten en agentschappen.

STRENGTHENING GREEN CAPACITY IN MACEDONIA

PROJECTINHOUD

Samen met partner Zelen Institut werden voor 2019 een aantal algemene doelen geformuleerd:

- Versterkte zichtbaarheid en imago van Zelen Institut en DOM
- Verbeterd netwerk van Zelen Institut en DOM
- Ontwikkelen strategische visie Zelen Institut en DOM
- Versterking van vaardigheden van (jonge) groene activisten met betrekking tot sociale media

Voor 2019 waren de volgende zes activiteiten gepland:

A1. Strategie & plannings bijeenkomst landelijk kader DOM

A2. Strategie & training uitbouw Zelen Institut

A3. Training jongeren: social media en campaigning

A4. Netwerk bijeenkomst

A5. 3 x Regionale & 1 Nationale conferenties Zeleni Institut & DOM

A6. Werkbezoek parlementariërs aan Nederland

ACTIVITEITEN

De volgende vijf activiteiten zijn gerealiseerd:

A1 STRATEGIE & PLANNINGS BIJEENKOMST LANDELIJK KADER DOM

30 augustus – 1 september, Berovo, 25 deelnemers

Bij de start van het politieke seizoen werd door Green Institute een intensieve evaluatie, strategiebepaling en planningsbijeenkomst georganiseerd met de leden van het Uitvoerend Bureau van DOM en het bestuur van Green Institute. Er werd teruggeblikt op de gestelde doelen in 2018 en in hoeverre deze behaald waren. Dit vormde mede de basis voor het opstellen van een nieuwe strategie voor DOM. Hierbij werd ook de rol van Zelen Institut besproken (zie ook A2). De nieuwe strategie heeft een duidelijk vijfjaren perspectief. De versterking van de organisatie en de voorbereiding van parlementsverkiezingen in 2020 en gemeenteraadsverkiezingen in 2021 staan daarin centraal. Tevens werd een training gegeven over online en offline campagne voeren.

De deelnemers waardeerden deze bijeenkomst als een nieuwe wijze om gezamenlijk strategie en planning te formuleren. Het doel van de bijeenkomst werd gerealiseerd door het opstellen van een nieuwe gezamenlijk gedragen strategie, met een duidelijk vijfjarenperspectief, die DOM in staat stelt zich goed voor te bereiden op de nationale- en gemeenteraadsverkiezingen.

A2. STRATEGIE & TRAINING UITBOUW ZELEN INSTITUT

2 en 3 maart, Skopje, 5 deelnemers

Gekoppeld aan de landelijke netwerkbijeenkomst (zie A4) werd op 3 maart met het bestuur en het staflid van Zelen Institut en vertegenwoordigers van DOM (vijf deelnemers) een uitvoerige sessie gehouden over de rol en mogelijke uitbouw van Zelen Institut als groene stichting in het politieke en maatschappelijke landschap van Noord-Macedonië. Hierbij werden verschillende organisatiemodellen besproken. Het fundament voor Zelen Institut ligt in haar groene oriëntatie en haar praktische verbondenheid met DOM. Zelen Institut wil zich ook in de toekomst spiegelen aan andere groene stichtingen en instituten in Europa. Tevens kwam een nadere invulling van de jaarplanning aan de orde. Op de landelijke strategie bijeenkomst in augustus (A1) werden hier opgedane ervaringen breder gedeeld.

Helderheid werd bereikt over verschillende mogelijke organisatiemodellen voor groene stichtingen en instituten. Zelen Institut neemt, als onafhankelijke organisatie, daarbij als uitgangspunt de verwantschap en verbondenheid met DOM. Tevens werd een voorlopige jaarplanning opgesteld.

A3. TRAINING JONGEREN: SOCIAL MEDIA EN CAMPAIGNING

1 en 2 juni, Skopje, 15 deelnemers

In deze training voor jongeren stond kennisoverdracht en ervaringsuitwisseling over online campagne voeren centraal, in combinatie met offline activiteiten. Aan de training namen circa 15 personen deel. Nederlandse en Europese campagne ervaringen werden gedeeld en praktische oefeningen uitgevoerd. De training werd voorbereid door MODOM, de jongerenorganisatie van DOM.

De groep jongeren was enthousiast en nam actief deel aan de oefeningen. Meerdere hadden al vaardigheden in sociale media en kunnen naar verwachting nu ook een rol spelen in de online zichtbaarheid van DOM.

A4. NETWERK BIJEENKOMST

2 en 3 maart, Skopje, 42 deelnemers

Onder de titel 'Field work and campaigning training of green activists' vond een bijeenkomst plaats van een veertigtal deelnemers, zowel ervaren als nieuwe leden van DOM. De deelnemers waren uit het hele land afkomstig. Het doel was tweeledig: een overzicht geven van de huidige stand van zaken en invloed van DOM, en daarmee ook nieuwe actieve leden motiveren om op verschillende plekken in DOM en daaraan verwante organisaties verantwoordelijkheden op zich te nemen. Er werd actief aan de discussies deelgenomen. Vanuit DDA werd een inleiding verzorgd over recente campagne-ervaringen.

De doelen van de bijeenkomst werden bereikt. Wel werd aanbevolen om als Zelen Institut en DOM een beleid op te stellen met betrekking tot werving van nieuwe leden/ondersteuners en hen daarbij te introduceren in de organisatie zodat zij hun plek kunnen vinden.

A5. 3 X REGIONALE & 1 NATIONALE CONFERENTIE ZELEN INSTITUT & DOM

- 26 maart, 'No for mining, yes for green economy', Skopje, circa 100 deelnemers
- 16 mei, Conference on Green Urbanism, Skopje, circa 100 deelnemers
- 1 oktober, 'Action against climate changes now', Skopje, circa 50 deelnemers

Op basis van de ervaringen met en besluitvorming op de Netwerkbijeenkomst (A4) werd besloten om in 2019 geen regionale, maar thematische conferenties te organiseren om de contacten met NGO's en experts te versterken en de zichtbaarheid van Zelen Institut en DOM op een aantal belangrijke thema's te versterken: de milieuvervuiling rond de mijnbouw, de problemen met ruimtelijke ordening (o.a. behoud groene zones) en de problematiek rondom het politiek agenderen van klimaatverandering. De conferenties werden inhoudelijk goed voorbereid met policy papers. Regionale experts en civil society vertegenwoordigers bleken bereid deel te nemen en het gesprek aan te gaan met een goed opgekomen publiek. Met name de conferentie over ruimtelijke ordening trok zeer veel (nationale) media-aandacht.

Met deze zeer succesvolle activiteiten is Zelen Institut er zeker in geslaagd op deze onderwerpen een brug te zijn tussen 'de politiek' en actieve personen en organisaties uit de civil society. Het netwerk van Zelen Institut is zichtbaar gemaakt en uitgebreid. De conferenties legden een sterke inhoudelijke basis voor het politiek optreden van DOM. De media-aandacht was groter dan verwacht.

Niet gerealiseerd werd:

A6. WERKBEZOEK PARLEMENTARIËRS AAN NEDERLAND

Van een bezoek van de DOM parlementariërs aan Nederland moest worden afgezien vanwege agendaproblemen doordat er vervroegde verkiezingen werden aangekondigd in oktober. Wel namen de twee DOM parlementariërs deel aan het werkbezoek van het LHBT-netwerk van Noord-Macedoonse parlementariërs aan Nederland.

A7. EXTRA ACTIVITEIT: PARTNERCONFERENTIE

Als aanvullende activiteit heeft DDA er daarnaast in 2019 voor gekozen om partnerorganisaties uit te nodigen voor een gezamenlijke werkconferentie in Nederland. Hierdoor kon uitwisseling gefaciliteerd worden tussen de partnerorganisaties uit diverse regio's, werd DDA in staat gesteld om de samenwerking met alle partners te evalueren en kon gezamenlijk gewerkt worden aan strategische planning voor de komende jaren. Bij deze partnerconferentie waren twee vertegenwoordigers van DOM aanwezig, met wie de samenwerking is geëvalueerd, en constructief is samengewerkt aan het formuleren van een gezamenlijke strategie en doelen voor de toekomst.

EVALUATIE

In 2019 heeft DDA met het Zelen Institut ingezet op adviseren, trainen en projectfinancieren. Een activiteit uit 2018 (het opzetten en faciliteren van een netwerk van gemeenteraadsleden) werd door DOM op eigen kracht voortgezet. In 2019 slaagde Zelen Institut er bijvoorbeeld in om ook financiering te verkrijgen van de landelijke overheid voor een kleinschalig project. Zelen Institut heeft een duidelijke positie ontwikkeld als een zelfstandig instituut maar weet zich nauw verbonden met DOM als groene partij.

Het formuleren van een meerjarenstrategie werd in 2019 voor de eerste keer gedaan en leverde het kader voor het opstellen van werkplannen richting verkiezingen: parlementsverkiezingen in 2020 en raadsverkiezingen 2021.

Zelen Institut is er ook in 2019 in geslaagd zich 'dossier-eigenaar' te tonen op thema's als mijnbouw en luchtvervuiling.

Succesvolle conferenties over onder meer de urbanisatie problematiek (behoud van groene stroken, voorwaarden aan bouw, regelen van inspraak en controle) droegen bij aan grotere zichtbaarheid in de media en toegenomen vertrouwen van civil society groepen in Zelen Institut en DOM. De training voor de jongeren sloeg een brug naar campagnevaardigheden voor de komende verkiezingen. De uitgevoerde activiteiten hadden een goede samenhang en er wordt geleerd van eerdere ervaringen.

Zelen Institut heeft een actieve opstelling en een professionele houding: een goede basis voor verdere samenwerking en ondersteuning bij de uitbouw van de organisatie.

SAMENVATTING

Instrumenten

Projectfinancieren, Trainen & Adviseren

Capaciteiten

Netwerk & Relevantie

Highlights

- Best bezochte Green Camp to nu toe, 150 deelnemers
- Succesvol vrijwilligers programma
- 18 workshops in Yesil Ev (Green House), ontwikkelt zich tot goedbezochte ontmoetingsplek
- Oprichting Greens Council

PARTNER

In Turkije werkt DDA al een aantal jaren samen met de Green Thought Association (Yeşil Düşünce Derneği). Deze in 2009 opgerichte stichting richt zich op het vergroten van het bereik van groen gedachtegoed en groen beleid, met vier kerngebieden: Ecologie & Duurzaamheid, Democratie & Media, Klimaatverandering & Energie en Groene Economie.

POLITIEKE CONTEXT

President Recep Tayyip Erdoğan is de man om wie het in Turkije allemaal draait. Sinds een per referendum goedgekeurde grondwetsherziening en zijn herverkiezing als president (2018) is Turkije aan het veranderen van een parlementair naar een presidentieel stelsel. Een mislukte staatsgreep in 2016 en grootschalig protest in 2018 (Gezi-park) motiveerden Erdoğan verder om de macht naar zich toe te trekken en feitelijk alleenheerser te worden. De persvrijheid ligt aan banden: Turkije staat bekend als het land met de meeste journalisten in de gevangenis. Oppositionele geluiden worden vaak in verband gebracht met de verboden Gülen-beweging (gezien als de voornaamste instigator van de legercoup in 2016) of met gewapend Koerdisch nationalisme. Turkije kampt met een aantal – met elkaar verbonden – problemen. Enkele miljoenen Syrische vluchtelingen krijgen al jaren opvang, repressie van Koerdisch nationalisme is verhevigd, het leger voert operaties uit op Syrisch grondgebied. De sociaaleconomische situatie verslechterde ook in 2019 in rap tempo.

Toch gaf 2019 ook weer hoop. Bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart kwamen de belangrijke steden Istanbul, Ankara en Izmir in handen van de oppositionele CHP. In Istanbul was het een spannende race. CHP kandidaat Ekrem Imamoglu kwam bij het bekendmaken van de uitslagen op een kleine voorsprong, na een blackout werd een einduitslag bekend gemaakt waarbij Imamoglu als burgemeester verkozen was, maar met een kleinere marge. Erdoğan zette de Kiesraad onder grote druk en uiteindelijk kwam het via rechtszaken in juni toch nog tot een nieuwe verkiezing in Istanbul: met eclatant resultaat voor de CHP, tien procent meer stemmen dan Erdoğan's AKP. Binnen de AKP worden scheuren zichtbaar, oud minister-president Davutoglu startte einde 2019 een nieuwe partij. De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen geeft enige hoop aan democratische groepen en partijen. Er is wat meer politieke ruimte en dat inspireert ook de groene en progressieve partners van DDA tot verdere stappen.

PROJECTINHOUD

In een autoritair geleide Turkije beoogde dit project het groene politieke netwerk te behouden en zo mogelijk uit te breiden. Hiertoe werd met name ondersteuning gegeven aan bestaande (structurele) activiteiten die het groene activisten mogelijk maakte elkaar te ontmoeten, standpunten te formuleren en daar aandacht voor te vragen.

Voor 2019 waren volgende vier activiteiten gepland:

- B1. Strategiebijeenkomst
- B2. Training (social) media
- B3. Zomerkamp
- B4. Groene dialoog bijeenkomst

ACTIVITEITEN

De volgende vier (clusters van) activiteiten zijn gerealiseerd:

B1. STRATEGIEBIJEENKOMST

Viertal bijeenkomsten (25 – 50 personen),
06.04; 05.05; 29.6 en 28.9.2019, Istanbul

In een startbijeenkomst in april van dit jaar werden verschillende scenario's geanalyseerd van mogelijke politieke ontwikkelingen en de mogelijke handelingsperspectieven van groene

activisten. DDA leverde een bijdrage over de verschillende mogelijkheden voor organisatie ontwikkeling. Na een intensieve discussie werd een voorlopig ontwikkelingsperspectief opgesteld en besloten deze met verschillende groene partners verder uit te werken. Dit leidde tot een serie strategische gesprekken en resulteerde in de oprichting van Greens Council. Deze richt zich op de ontwikkeling van een zelfstandige groene politieke optie en oriënteert zich ook op de Europese Groene Partij (EGP). Bij de oprichtingsbijeenkomst in september was ook Monica Frassoni aanwezig, oud co-voorzitter van de EGP. De oprichting van de Council werd bekendgemaakt op een op deze bijeenkomst aansluitende persconferentie. De oprichting kreeg veel aandacht op social media.

Groene partners hebben elkaar met succes weten te vinden tijdens een aantal strategiebijeenkomsten, hierbij gebruikmakend van de politieke ruimte die ontstond voor en na de gemeenteraadsverkiezingen in maart van dit jaar. De oprichting van de Greens Council is een (her)nieuwde stap voor een onafhankelijke groene politieke organisatie in Turkije.

B2. TRAINING (SOCIAL MEDIA)

24 vrijwilligers, GTA, Istanbul (gedurende een jaar)

Het doel van deze activiteit was om jonge studenten te bereiken die geïnteresseerd zijn in groene en progressieve thematiek en meer willen weten van groene politiek. De vrijwilligers werden

geselecteerd na een open call en kregen twee oriëntatietrainingen en twee vaardigheidstrainingen waarbij ook het gebruik van social media behandeld werd. Er zijn per jaar twee groepen (doorlopend in het volgende kalenderjaar). De vrijwilligers dragen bij aan de organisatie van de activiteiten zoals het zomerkamp en de groene dialoog bijeenkomst.

De ervaring is dat ongeveer de helft van de vrijwilligers actief blijft voor GTA en/of in verwante groene organisaties deelneemt aan de werkzaamheden. Ook deelnemers die niet in de directe omgeving van GTA actief zijn, onderhouden vaak nog contact of hebben een plek gevonden in andere civil society organisaties.

B3. ZOMERKAMP, GREEN CAMP

31 juni – 4 augustus, 144 deelnemers, Zes interactieve workshops, tien seminars

Green Camp, dat het karakter heeft van een zomerschool, biedt aan groene activisten uit het hele land en vanuit verschillende groepen en organisaties, de mogelijkheid elkaar te ontmoeten. De wereldwijde protesten tegen de opwarming van de aarde stond ook centraal in het Green Camp. Tevens werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om voortgang te maken met de vormgeving van een eigen politieke optie. Hierover werden vier parallelle sessies georganiseerd, de uitkomsten daarvan droegen bij aan de oprichting van de Greens Council in september (zie ook

activiteit B1). Er was veel social media aandacht (een tiental nieuwssites, veel twitter berichten, een geschat bereik van 20.000 hits op Facebook, Instagram, Twitter gecombineerd).

Met bijna 150 deelnemers was dit tot nu toe het drukst bezochte Green Camp sinds de start van deze events. De wat grotere politieke ruimte na de gemeenteraadsverkiezingen heeft zeker bijgedragen aan de opkomst en het vormde een belangrijk moment voor de plannen rond de totstandkoming van de Greens Council.

B4. GROENE DIALOOG BIJEENKOMST

18 januari, Istanbul

De Groene Dialoog bijeenkomst werd dit jaar voor de zestiende keer gehouden. Geïnspireerd door de electorale successen van groene partijen bij nationale verkiezingen en bij de verkiezingen voor het Europees Parlement was als thema voor deze bijeenkomst genomen: Green Wave, de groene golf.

Key-note spreker was Evelyne Huytebroeck, co-voorzitter van de EGP. Ze informeerde het publiek over de stand van zaken van de Europese Groene Partij, de politiek en de campagne strategieën van de Groenen in Europa en de resultaten. Het delen van een succesverhaal en ervaring zorgde voor een hoopvolle en sterke interactie met de aanwezigen. Ook waren Ska Keller en Michael Bloss (beiden groene MEP's) op afstand aanwezig bij de bijeenkomst middels een videoboodschap.

De insteek van deze bijeenkomst maakte het noodzakelijk dat internationale sprekers aanwezig

waren. Door de onzekerheden over verplaatsing van de COP 25 werden toezeggingen van internationale sprekers voor de in december geplande bijeenkomst teruggenomen. Uiteindelijk kon de bijeenkomst plaatsvinden op 18 januari 2020.

Voor GTA was deze bijeenkomst een belangrijk moment om de toenemende kracht van de Europese Groenen onder de aandacht van het Turkse publiek te brengen en als inspiratie en voorbeeld te hanteren voor de opbouw van een groene politieke beweging in Turkije. Er was een hoge opkomst en de bijeenkomst resulteerde in veel aandacht op social media.

B5 JONGERENBIJEENKOMST

18 workshops met een bereik van meer dan 200 personen, Yesil Ev, Istanbul

Er is een door vrijwilligers geïnitieerde serie workshops ondersteund. Het ging daarbij om een achttiental bijeenkomsten met steeds verschillende thema's en sprekers. Gemiddeld waren 10 tot 15 personen aanwezig. Klimaatverandering stond daarbij centraal en werd behandeld vanuit verschillende perspectieven. Daarnaast kwamen andere thema's aan bod zoals bijvoorbeeld kernenergie en landbouw.

Voor GTA een belangrijke activiteit waardoor op specifieke thema's mensen geïnteresseerd konden raken in het groene denken en daarvoor een continu aanbod werd gerealiseerd.

B6. EXTRA ACTIVITEIT: PARTNERCONFERENTIE

Ook vanuit de Green Thought Association waren twee medewerkers aanwezig bij de eerder genoemde partnerconferentie die DDA in december 2019 in Nederland organiseerde. Met hen is uitgebreid gesproken over politieke situatie in Turkije en de ontwikkeling van de groene beweging. De samenwerking is constructief geëvalueerd, en er is gewerkt aan het formuleren van een gezamenlijke strategie en doelen voor de toekomst, waaronder een concreet plan voor 2020.

EVALUATIE

De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen toont een toenemende ontevredenheid over de politiek en prestaties van Erdoğan. De winst van de oppositie in de grote steden betekent ook dat de politieke speelruimte wat is vergroot. Van een echte ommekeer is echter nog geen sprake. DDA-partner Yesil Dusunce Dernegi, de Green Thought Association, speelt in op de nieuwe mogelijkheden. Er is nu een duidelijke strategie om de groene en progressieve beweging een meer actieve en eigen rol te laten spelen. Dit leidde tot de oprichting van de Greens Council die zich verbonden weet met de Europese Groenen.

Hieraan is door DDA bijgedragen door strategiesessies, de ondersteuning van een zomerschool 'Green Camp' en een landelijke netwerk bijeenkomst, Green Dialogue. Ook andere activiteiten zoals de Yeşil Gazete – dagelijks bijgehouden nieuwssite – en samenwerking met andere partners zoals de Heinrich Böll Stiftung geven aan de groene beweging in Turkije een krachtigere structuur.

De GTA, hoewel met beperkte stafkracht, blijkt opnieuw een zeer actieve groep met veel vrijwilligers. Het is in staat om een omvangrijk netwerk op te bouwen en doet dit met een verbindend vermogen onder moeilijke politieke omstandigheden. Dit dwingt tot creativiteit en flexibiliteit.

Daarbij benut GTA de mogelijkheden die de samenwerking met DDA biedt ten volle.

POLITIEKE CONTEXT

Servië en Montenegro zijn kandidaat voor toetreding tot de EU. Montenegro is dat sinds 2010 en Servië sinds 2012. De toetredingsgesprekken verlopen echter bijzonder traag; er waren (en zijn) regelmatig situaties die vraagtekens oproepen over de politieke wil in deze landen - en dan met name Servië - om daadwerkelijk een pro-Europese koers te varen en de grondwaarden van de EU in eigen land te realiseren. De zwakten van de regio: de gepolariseerde politiek, de moeizame handhaving van de rechtsstaat, de doordringende corruptie en last but not least, krachtige groepen en partijen die democratische waarden ondergeschikt stellen aan nationalisme en autoritarisme.

President Djukanovic is sinds de onafhankelijkheid de 'politieke baas' die het land naar zijn hand zet als leider van de Democratic Party of Socialists (DPS). De Servische invloed is groot, maar ook andere geopolitieke grootmachten zijn aanwezig. China financiert infrastructurele projecten, Russische investeerders hebben belangen in vastgoed en toerisme. Eind 2019 heeft Djukanovic zich gericht op de bezittingen van de Servisch-Orthodoxe kerk en daarmee een amalgaam van protestbewegingen op zich gericht. Welke uitwerking dit heeft op de parlementsverkiezingen van 2020 valt nog

moeilijk in te schatten. Montenegro heeft bij haar onafhankelijkheid in de grondwet opgenomen een ecologische staat te zijn. Progressieve partijen lijken een tot nu toe maximaal kiezersbereik te hebben van tien procent.

In Servië is er sprake van meer-partijenregering waarvan de Servische Vooruitstrevende Partij de grootste is. De nationalistische koers die door de Servische regering wordt gevaren, botst regelmatig met de uitgesproken doelstelling deel te willen uitmaken van de Europese Unie. De status van Kosovo blijft een heikel (regionaal) punt. Gebiedsruil om etnisch meer homogene gebieden te maken werd in 2019 bespreekbaar geacht. Servië lijkt soms de EU uit te spelen tegen traditionele banden met de Russische Federatie en de aspiraties van China om in deze regio ook een rol te spelen. Het massale protest dat einde 2018 en het begin van 2019 markeerde, verloor echter in de loop van het jaar aan omvang en betekenis. In Belgrado zijn er actieve progressieve groepen die zich keren tegen grootschalige ontwikkelingsprojecten. Deze bewegingen hebben potentie om zich politiek te vertalen.

PARTNERINTRODUCTIE

DDA heeft vooralsnog geen samenwerkingspartners in deze landen. In 2019 besloot het DDA-bestuur echter tot een fact-finding in Servië en Montenegro. Gezien de politieke context is geopteerd voor Servië en Montenegro. Volgens de Economist Democracy Index 2018 kwalificeert Servië zich nipt als een 'gebrekkige democratie' terwijl Montenegro deze categorie net niet haalt maar een 'hybride regime' wordt genoemd. In beide landen zijn partijen en organisaties aanwezig die contact zoeken met de groene politieke familie. In Servië is er op hoofdstedelijk niveau een democratische progressieve beweging die mogelijk electorale potentie heeft. In Montenegro is URA, een kleine partij met twee zetels in het parlement en meerdere raadsleden, in contact met de Europese Groene Partij. DDA heeft eind 2019 kennismakingsgesprekken met URA gevoerd.

PROJECTINHOUD

De volgende twee activiteiten waren gepland:

- C1. Factfinding Servië en Montenegro
- C2. Training jongeren i.s.m. CDN (Cooperation and Development Network Eastern Europe)

ACTIVITEITEN

De volgende activiteit is gerealiseerd:

C1. FACTFINDING SERVIË EN MONTENEGRO

Factfindingsmissie van 14 tot 22 december, Servië en Montenegro

Na een zorgvuldige selectie en gesprekken met deskundigen op het gebied van organisatieontwikkeling en kennis van de regio heeft DDA een factfindingsopdracht laten uitvoeren om de politiek-maatschappelijke context in Servië en Montenegro in kaart te brengen, met specifiek ook aandacht voor het maatschappelijk middenveld en om aan de hand van de veranderingsaanpak die DDA hanteert na te gaan welke mogelijke samenwerkingspartners in beeld komen, van welk electoraal ontwikkelingsperspectief sprake is en wat voor ondersteuningsvragen deze organisaties hebben. In een rapportage is hierover verslag uitgebracht.

Voor Servië wordt een neerwaartse trend geconstateerd wat betreft democratisch gehalte van politiek en samenleving. Er is weinig perspectief op positieve verandering. De druk op de media neemt toe en de rechtspraak wordt beïnvloed. Corruptie blijft op een hoog niveau. Op het groene politieke speelveld worden er geen samenwerkingspartners aangetroffen. Geconcludeerd wordt dat hier middels activistische, resultaat gerichte NGO's op korte

termijn de grootste resultaten kunnen worden geboekt in het bevorderen van groen beleid.

Voor Montenegro spreekt het rapport over een licht opwaartse trend qua democratie, zij het met veel kanttekeningen. De heersende posite van Djukanovic lijkt onder de druk te staan, wat mogelijkheden biedt tot wezenlijke verandering. Montenegro staat dichterbij de EU en is verder in het toetredingsproces dan Servië. Voor de EU biedt dit mogelijkheid democratiseringsprocessen te versterken. Er is een kleine partij actief, URA (United Reform Action) met twee leden in het parlement en een tiental raadsleden in de grotere steden van Montenegro. Samen met coalitiepartner Demokrate heeft de partij 25% van de stemmen in Podgorica en is daarmee de tweede partij in de Montenegrijnse hoofdstad. URA heeft een multi-culturele insteek en samenstelling, de interne democratie lijkt op orde en URA richt zich op de Europese Groene Partij. Het rapport kent URA groeiperspectief toe. Ook is een eerste schets gegeven van de mogelijke ondersteuningsvragen en mogelijkheden om bij te dragen aan organisatieontwikkeling. Naar aanleiding van het rapport besloot het DDA bestuur samenwerking met URA nader te onderzoeken.

De volgende activiteit is verschoven:

C2. TRAINING JONGEREN I.S.M. CDN (COOPERATION AND DEVELOPMENT NETWORK EASTERN EUROPE)

Deze activiteit is samengevoegd met activiteit D2 in een regionale multilaterale training met aansluitend een regionaal seminar.

EVALUATIE

De rapportage van de fact finding was zinvol voor besluitvorming in het DDA bestuur en biedt perspectief voor een nadere verkenning en eerste activiteiten. Hierbij is afstemming met andere groene partners zoals de EGP, FYEG en CDN vanzelfsprekend. Ook wordt nauwe samenwerking met het Heinrich Böll Stiftung kantoor te Belgrado gezocht.

SAMENVATTING

Instrumenten

Projectfinanciering

Capaciteiten

Netwerk

Highlights

- CDN organiseerde samen met DDA partnerorganisatie Genc Yesiller in Turkije de grootste General Assembly in haar geschiedenis
- Een groot aantal aanmeldingen voor de CDN activiteiten laat zien dat er duidelijk behoefte is aan de trainingen, seminars en conferenties die zij bieden

PARTNER

In Oost-Europa en de Balkan werkt DDA al een aantal jaar samen met het Cooperation and Development Network Eastern Europe (CDN), een koepelorganisatie die zich richt op capaciteitsversterking van groene en linkse jongerenorganisaties. CDN heeft op dit moment 15 lid organisaties.

PROJECTINHOUD

In 2019 richtte de samenwerking met CDN zich met name op het onderwerp digitale democratie: hoe kan de jeugd digitale technologie inzetten voor politieke participatie in landen waar de democratie onder druk staat? De titel van het bredere CDN project luidde: "Digital Technology For Democracy: Youth Turns Threat Into Opportunity". In samenwerking met CDN heeft DDA enkele van de activiteiten binnen dit project ondersteund.

Voor 2019 waren met CDN in Zuidoost-Europa de volgende twee activiteiten gepland:

- D1. Multilaterale bijeenkomst Zuidoost Europese Groenen
- D2. Training jongeren Westelijke Balkan

ACTIVITEITEN

In lijn met de planning zijn de volgende twee activiteiten gerealiseerd:

D1. MULTILATERALE BIJEENKOMST ZUIDOOST EUROPESE GROENEN

3-9 maart, Istanbul, 60 deelnemers

Om uitwisseling tussen jonge Europese groenen te stimuleren, ondersteunde DDA in 2019 de General Assembly van CDN, en de daaraan verbonden bijeenkomsten van de werkgroepen. Op deze wijze werden jongeren in staat gesteld om actief onderdeel te worden van het internationale groene netwerk dat CDN biedt, en ervaringen uit te wisselen met leeftijdsgenoten. Ook werd de inhoudelijke expertise van de deelnemers verder uitgebouwd in de thematische werkgroepbijeenkomsten. Bijkomend voordeel was dat zo meer mensen konden worden bereikt, en de kosten

konden worden gedekt uit de afgenomen kosten van de thematische conferentie (activiteit D2).

De General Assembly van CDN biedt elk jaar een belangrijk moment voor de jongeren uit de diverse landen om samen te komen, ervaringen te delen, samenwerkingsverbanden aan te gaan en gezamenlijk te plannen voor het komende jaar. In 2019 vond de GA plaats in Istanbul, van 3 tot 9 maart 2019. Gastorganisatie was Young Greens of Turkey/Genc Yesiller. In totaal namen 60 jongeren uit 20 landen deel aan de GA, waarmee het de grootste in CDN's geschiedenis was.

D2. TRAINING JONGEREN WESTELIJKE BALKAN

20-23 november, Tuzla, 15 deelnemers

Een belangrijk element in de samenwerking met CDN is het bieden van thematische regionale trainingen voor jongeren. In 2019 ondersteunde DDA in dit kader een thematische Balkan training onder de titel "Digitising Youth Ar(c)tivism", die plaatsvond van 20 tot en met 23 november in Tuzla (Bosnië-Herzegovina). Tijdens deze vierdaagse training maakten de deelnemers kennis met creatieve manieren om zich sterk te maken voor hun groene idealen. Er werd onder andere aandacht besteed aan pacifistische kunstzinnige interventies in de publieke ruimte, storytelling en campagnevoeren. Specifieke aandacht werd besteed aan het creatief gebruiken van digitale middelen. Eén van de outputs

van deze training was een online en geprinte publicatie met concrete voorbeelden en tools voor het zelf ontwikkelen van creatieve campagnes.

Aansluitend werd een regional seminar georganiseerd met als titel "Political Climate and the Politics of Climate", dat plaatsvond op 24 en 25 november 2019 in Tuzla en daarna op 26 en 27 november werd voortgezet in Podgorica (Montenegro). Focus van dit seminar was het ontwikkelen van strategieën om nationalistische narratieven in milieubescherming in de Balkan tegen te gaan, met specifieke aandacht voor het gedeelde probleem van mini hydro powerplants. In het tweede gedeelte van het seminar waren de deelnemers in Montenegro te gast bij URA, en kregen zij de kans om een studiebezoek te brengen aan de betreffende gebieden.

EVALUATIE

Het bereik en het netwerk van CDN in de Balkan werd ook in 2019 verder versterkt. Door de grote hoeveelheid aanmeldingen kon er een goede groep participanten worden geselecteerd, resulterend in onder andere een concrete toolkit die ook in de toekomst kan worden ingezet door jongerenorganisaties in de regio. De samenwerking met CDN biedt DDA de mogelijkheid om een grote groep jongeren te bereiken op voor hen relevante thema's. Daarnaast zijn de activiteiten van DDA en CDN complementair aan elkaar, iets wat in 2019 onder andere naar voren kwam in de exploratie van URA als potentiële samenwerkingspartner: de kennis die DDA opdeed tijdens de factfinding en de ervaringen van CDN in november in Montenegro vulden elkaar goed aan.

